

Beslutsunderlag: Förslag till sakpolitiska propositioner

från Anna Troberg, Torbjörn Wester och Henrik Brändén 120901

Bakgrund

Efter valet 2010 utkristalliserades i diskussionen i partiet ett tydligt önskemål att partiet skulle bredda sin politik. Styrelsen beslöt hösten 2011 att uppdra åt ledningen att skapa en redaktionsgrupp för arbete med nytt principprogram och kommande sakpolitiska program. Till den gruppen knöt PL under hösten 2011 Henrik Brändén och under sommaren 2012 Torbjörn Wester. Höstmötet 2011 fastställde en ordning för arbetet med sakpolitik där medlemsmöte antar sakpolitik i form av korta, koncisa ställningstaganden, och styrelsen sedan har mandat att från dessa redigera fram sakpolitiska program. I januari 2012 antog styrelsen en [tidsplan för arbetet med sakpolitik](#). Arbetsgruppen under ledningen har under våren och sommaren ”dammsugit” debatten i partiet efter sakpolitiska förslag, och presenterade en [sammanställning](#) av sådana till styrelsemötet i juni. ”Dammsugningen” har sedan fortsatt under sommaren. En preliminär version av detta material har i en vecka legat för kommentarer på styrelsens internforum, och många synpunkter som där givits har tagits till vara.

Överväganden kring ämnesområden för propositioner

Arbetsgruppen har arbetat utifrån målet att partiet i god tid före valet 2014 ska ha antagit sakpolitik och utarbetat sakpolitiska program som dels täcker partiets traditionella fokusområden, dels de flesta av de politikområden där valkampanjer normalt utspelar sig. När vi nu dammsugit tidigare ställningstaganden och debatt i partiet runt dessa områden har vi konstaterat att de grovt räknat faller i tre olika grupper utifrån hur ”mogen” diskussionen och politikutvecklingen är.

1. Klassiska piratpolitikområden: Kring informationspolitik, digital infrastruktur, immaterialrätt och integritet har partiet sedan länge en väl utvecklad politik, men genom övergången till ett nytt principprogram är många av dem inte längre artikulerade/stadsfästa i något gällande dokument. Därför föreslår vi att propositioner läggs med förslag till sakpolitik i dessa områden, som huvudsakligen bygger på de åsikter partiet sedan tidigare haft. Varefter sakpolitiska program kan antas av styrelsen under vintern.

2. Nya områden där diskussionen kommit långt. Vad gäller områdena vård, utbildning, innovation + arbete, bostadspolitik, rättssäkerhet, mångfald, kultur, konstitution och forskning tycker vi diskussionen kommit så långt att det är rimligt att lägga propositioner till höstmötet med sikte att anta program under vintern.

3. Områden där vi bör invänta fortsatt debatt. När det gäller utrikespolitik, försvar, ekonomi, socialpolitik och socialförsäkringar ser vi att det finns en livaktig och mycket intressant debatt i partiet, men att det i några av områdena fortfarande finns lite för stora ”hål” mellan de tänkbara ställningstagandena för att det ska vara dags att sikta på att skriva ihop program, och att debatten i andra områden spretar åt lite olika håll, varför vi kan behöva diskutera vidare innan det är uppenbart var vi ska landa. Därför tror vi inte dessa områden lämpar sig för att lägga propositioner till höstmötet, och att programskrivande bör vänta till efter ytterligare ett medlemsmöte.

Därtill konstaterar arbetsgruppen att partiet redan har antagit en tillräckligt komplett bukett ställningstaganden kring energipolitik för att det ska vara meningsfullt för styrelsen att skriva ett program i området. Av debatten att döma är det också fullt tänkbart att vi efter höstmötet kommer att ha en konsumentpolitik. Det vi upplever som ett möjligt problem är avsaknaden av diskussion kring miljöpolitik.

Arbetsgång och överväganden kring de förslag som läggs fram

Till styrelsens möte i juni presenterades en första sammanställning av möjliga sakpolitiska ställningstaganden, som åstadkommits efter en genomgång av:

- det [sakpolitiska dokument](#) Torbjörn Wester gjort, med ambition att sammanställa alla ställningstaganden som gjorts i de olika nationella valmanifesten inför valet 2010,
- den [sammanställning](#) Henrik Brändén gjort av ställningstaganden som återfunnits i de förslag till kommunalpolitiska program som skickades in till styrelsen inför valet 2010
- de sakpolitiska beslut som antagits på [vårmötet](#) 2012
- de sakpolitiska beslut som antagits på tidigare medlemsmöten, och av Emil Isberg sammanställts i den [sakpolitiska loggen](#)
- det inte längre gällande [Principprogram 3.4](#)
- de inlägg som publicerats på [breddningsbloggen](#) tom 2012-05-20, och stora delar av kommentarsfälten till dessa.
- de blogginlägg som fortfarande gått att komma åt, som kom som en reaktion på PLs uppmaning i mitten av 2011 att bombardera henne med sakpolitiska förslag.

Under sommaren har debatten i partiet (fr a på breddningsbloggen) fortsatt bevakas.

I de områden där gruppen bedömt det vara möjligt att gå fram med propositioner med syfte att skriva program under vintern har vi relativt brutalt slagit ihop punkter och rensat bort sådant som i vårt tycke varit alltför detaljerat, som vi bedömer inte har stöd i partiet och som vi menar är alltför konspirationsteoretiskt formulerade för att platsa i ett program för ett parti som vill framstå som trovärdigt, eller som vi av andra anledningar tyckt inte platsa. Vidare har vi försökt formulera förslagen så att de så långt som möjligt är positiva, konkreta, talar om vad vi vill ska hända och inte är alltför detaljerade.

Uppdelning av förslagen i propositioner

Från presidiet har det kommit önskemål om att propositionerna inte ska vara så breda som exempelvis förra mötets motion om sjukvård, utan uppdelad i snävare områden, så att inte alltför många olika frågor diskuteras om varandra i samma tråd. Vi har därför delat upp materialet till betydligt fler propositioner än de ämnesområden som angetts ovan.

Förslag

Vi föreslår styrelsen

att

anta vidstående förslag till propositioner

att

uppdra åt sekreteraren att göra de redaktionella förändringar och eventuella uppdelningar och hopslagningar av propositioner och förflyttningar av förslag mellan propositionerna som behövs för att de enkelt ska kunna hanteras av presidiet.

Propositionsförslag

Kortfattad bakgrund (att foga in i propositionerna?)

Efter valet 2010 drog de flesta som yttrade sig i eftervalsdebatten slutsatsen att vi måste bredda vår politik för att vara trovärdiga i nästa valrörelse. Höstmötet 2011 antog en arbetsform för arbetet med sakpolitik, där medlemsmöte antar korta, konkreta ställningstaganden i olika frågor, som styrelsen sedan kan redigera ihop till program för olika politikområden, vilka sedan tillsammans med principprogrammet kommer att utgöra vårt partiprogram.

På breddningsblogg och andra ställen har sedan en intensiv diskussion förts om hur partiets grundläggande värderingar kan tillämpas på olika politikområden. I samband med att vårmötet 2012 antog ett nytt principprogram (som höll sig på en mer abstrakt nivå än det tidigare) upphörde emellertid många av partiets klassiska åsikter att vara stadsfästa.

Styrelsen har därför gått genom åsikter i tidigare program och valmanifest samt bevakat den debatt som förts. Resultatet av denna bevakning sammanfattades i början av sommaren i ett [dokument](#) som presenterades för alla intresserade på bl a breddningsbloggen. Utifrån detta arbete har styrelsen valt att gå fram med propositioner med förslag till sakpolitiska ställningstaganden både i våra traditionella kärnområden (informationspolitik, integritet, immaterialrätt och digital infrastruktur) och i en rad nya politikområden (vård, utbildning, innovation + jobb, mångdald, rättspolitik, kultur, konstitution och forskning). För att underlätta hanteringen på mötet har dessa (efter önskemål från presidiet) dessa brutits sönder till ett större antal propositioner om olika delområden.

I några viktiga områden (bland annat ekonomi, socialförsäkringar, utrikespolitik och försvar) läggs inga förslag till detta möte, dels eftersom vi helt enkelt inte hunnit, dels eftersom vi upplever att diskussionen i dessa områden är under stark utveckling och att ett mer samlat grepp över området därför bör vänta ytterligare något.

Sakpolitisk proposition 1: Internationella immaterialrättsliga avtal

Många försök görs att via internationella handelsavtal tvinga länder till immaterialrättsliga regler, som både är förödande för integriteten, och hindrar ett fritt flöde av information, idéer och kultur.

Partiet har sedan tidigare beslutat anse att:

- + TRIPs-avtalet bör omförhandlas med användarrättigheter och informationsspridning som riktlinjer och upphöra att vara ett rekvisit för medlemskap i Världshandelsorganisationen.
- + EU ska inte föra in krav på immaterialrättsreglering eller telekomreglering i bilaterala och regionala avtal med andra länder – varken enligt miniminivåerna i TRIPS-avtalet, eller därutöver.
- + Vi motsätter oss ACTA-avtalet och anser att det varken ska ratificeras av EU eller av svenska riksdagen.

Sedan dessa åsikter antogs har den lyckade kampen mot ACTA gjort att avtalet fallit, bara för att vi sedan kunnat se nya avtalsförslag med nya bokstavskombinationer i dess ställe.

Förslag

att medlemsmötet upphäver ställningstagandet: "Vi motsätter oss ACTA-avtalet och anser att det varken ska ratificeras av EU eller av svenska riksdagen."

och istället antar följande nya ställningstaganden:

- Vi motsätter oss alla försök att införa ny immaterialrättslig lagstiftning via handelsavtal som förhandlats fram utan demokratisk insyn.
- Vi motsätter oss de immaterialrättsliga delarna av CETA-avtalet och anser att dessa antingen ska plockas bort ur avtalet, eller att avtalet varken ska ratificeras av EU eller av svenska riksdagen.

Sakpolitisk proposition 2: Integritet

Integritet är ett av våra kärnområden, där vi har sedan länge frambeskrivet åsikter, där många dock för ögonblicket inte är stadsfästa i något program eller aktuellt sakpolitiskt beslut.

De ställningstaganden som för ögonblicket är stadsfästa är

- + Samma regler för tillståndsgivning som gäller för fungerande övervakningskameror i det offentliga rummet bör också gälla för attrapper.
- + IPRED ska upphävas och IPRED2 inte genomföras.
- + EUs forskningsmedel ska inte få användas för att utveckla nya tekniker för övervakning av medborgare. INDECT-projektet ska omedelbart avbrytas.
- + SWIFT-data, passagerardata och annan medborgardata ska aldrig lämnas ut av EU till land utanför EU utan konkret brottsmisstanke, och då endast efter formell begäran grundad på misstanke om gärning som är straffbar inom EU.

Förslag

Styrelsen föreslår att medlemsmötet lägger till följande ytterligare ställningstaganden:

- Ingen avlyssning eller annan övervakning utan konkret misstanke mot den övervakade om grovt brott. All generell övervakning – som de som tillåts enligt FRA-lagen och datalagringsdirektivet – avskaffas.
- Överskottsinformation från övervakning eller husrannsakan ska inte få användas för att lagföra annat brott, vars allvarlighetsgrad inte skulle motiverat åtgärden.
- De som blivit övervakade men där brott inte kunnat styrkas ska meddelas om detta och ha rätt till skadestånd. Det ska även vara möjligt att i efterhand överklaga ett beslut om övervakning.
- Brevhemligheten utvidgas till bli en allmän rätt till kommunikationshemlighet oavsett vilken teknik som används. Samma regler ska gälla för övervakning av e-post eller annan elektronisk kommunikation, som för avlyssningsutrustning på caféer, telefonavlyssning och öppnande av privata brev.
- Rätt till anonymitet i vardagen och i det politiska samtalet. I Sverige ska man kunna resa anonymt med kollektivtrafik och delta anonymt i sådant som demonstrationer och diskussioner på nätet.
- Det ska vara möjligt att leva ett normalt liv och röra sig fritt i samhället utan att efterlämna elektroniska fotavtryck. Detta innebär att exempelvis system för betalning av varor, bussbiljetter, trängselskatter samt lås till hyreslägenheter måste utformas så att de inte lämnar bestående elektroniska avtryck som kan användas för att kartlägga en människas liv och rörelser.
- FRA-lagen avskaffas. FRAs spaning på civil kabeltrafik läggs ner utan att ersättas av andra övervakningssystem.
- Säkerhetskontroller vid flygresor ska vara proportionerliga i förhållande till hotbilden.
- Kameraövervakning ska bara användas i särskilda undantagsfall, och har inget inne i skolor att göra.
- Ingen ska kunna tvingas till ett drogtest, såvida man inte framför ett fordon eller är så påverkad att man kan vara en fara för sig själv eller omgivningen och ett test är nödvändigt för att kunna ge rätt vård eller göra rätt insats.
- Garantera anonymitet och integritet för dem som ställer upp som forskningsobjekt. Prover från biobanker (inklusive PKU-registret) ska inte få lämnas ut till rättsväsendet, utan bara användas till forskning av det slag givarna gett samtycke till. Kriminalisera försök att identifiera personerna

bakom anonymiserat material i biobanker, forskningsdatabaser etc. Löften om anonymitet för forskningsobjekt ska väga högre än offentlighetsprincipen.

■ Information som stat, myndigheter och företag samlar in om personer får bara användas för det ändamål som angetts som syfte vid insamlingen, så att exempelvis uppgifter från vägavgiftsbetalstationer inte får hamna hos säkerhetspolisen, uppgifter i PKU-registret inte får användas vid brottsutredningar osv.

■ Alla politiska beslut som kan påverka den personliga integriteten måste föregås av en integritetskonsekvensanalys.

■ Begränsa möjligheten till utdrag ur brottsregistret, så att arbetsgivare inte slentrianmässigt kan begära utdrag, men att arbetsgivare inför anställningar till speciellt känsliga yrken kan ställa specifika frågor om vissa kategorier av brott.

Sakpolitisk proposition 3: Trygghet utan övervakning

Ett viktigt led i arbetet att slå vakt om integritet och frihet från övervakning är att med andra medel skapa den trygghet som krävs för att övervakning inte ska behövas. Dvs genom att med bättre metoder motverka de problem, som många föreslår övervakning för att lösa.

Förslag

att medlemsmötet antar följande ställningstaganden:

- Låt inte elektronisk övervakning ersätta mänsklig närvaro och trygghet: Fler poliser och stöd till nattvandrare på utsatta platser istället för övervakningskameror. Nattpersonal istället för videokameror på äldreboenden. Eventuell kameraövervakning på äldreboenden måste alltid vara frivillig för den boende.
- Mobbing motverkas bäst genom förebyggande arbete i förskola, skolor och på arbetsplatser, och genom att vi alla (och i synnerhet dem av oss som är lärare, chefer och andra ledare) markerar för varandra när saker sker som inte är acceptabla - inte genom att övervaka alla människors privata datatrafik.

Sakpolitisk proposition 4: Informationsfrihet

Informationsfrihet är ett av våra kärnvärden, där vi har sedan länge framdiskuterade åsikter, som dock idag bara finns kodifierat mycket kortfattat i principprogrammet.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet att fastställa följande ställningstaganden:

- I ett demokratiskt samhälle ska information i normalfallet alltid vara fri att inneha och sprida. Undantagen från detta ska vara så få som möjligt, och är enbart godtagbara om det finns synnerligen starka integritets- eller samhällsskäl som motiverar dem, exempelvis känsliga personuppgifter, dokumenterade sexuella övergrepp på barn eller militära hemligheter.
- Offentliga myndigheter, organisationer och statligt ägda bolag ska inte bidra till att filtrera eller censurera allmänhetens internettilgång, vare sig i Sverige eller utomlands.
- Alla myndighetsbeslut om att sekretessbelägga information ska redovisas så informationsrikt som möjligt.
- Förändra barnpornografilagen, så att polisen kan använda sina resurser till att jaga dem som begår och sprider filmer av verkliga övergrepp på barn, istället för att jaga folk som har förbjudna fantasiteckningar.
- Samma offentlighetsprinciper (kring exempelvis betyg, omdömen och annan information om elever) ska gälla i privat som i offentligt drivna verksamheter, så länge de huvudsakligen finansieras med offentliga medel.

Sakpolitisk proposition 5: Medier och journalistik

Villkoren för journalistik, informationsinhämtning och det offentliga samtalet är nyckelfrågor för demokratin, som partiet diskuterat flitigt och tagit tydlig ställning kring.

På ett par punkter föreslår styrelsen här modifieringar av de åsikter partiet tidigare haft.

1) Partiet har tidigare krävt samma regler för all publicering och journalistik, från TV-kanaler och stora tidningar till fritidsbloggare. Emellertid är många av de regler som finns, t ex kring källskydd, inte i första hand sådana som ger skydd åt den som publicerar, utan sådana som ställer krav. Krav som ofta är helt rimliga på en professionell organisation, men som man inte utan vidare kan kräva av en fritidsbloggare. Till exempel förbud under risk för fängelsestraff mot att ngelsestraff för den som avslöjar en källa. Därför föreslår vi en tvådelad lösning, där man dels utökar skyddet för amatörjournalistik, sajter för att läcka dokument etc. Dels gör det avgiftsfritt för de amatörjournalister som så önskar att skaffa utgivarbevis och därmed få samma skydd som etablerade professionella media.

2) Partiet har tidigare hävdatt att friheten att fotografera ska vara nära nog oinskränkt, och att intrång i privatliv och integritet ska undvikas genom regler för hur fotografierna sedan kan användas. Detta sista menar vi är svårt att förena med den principiella frihet att inneha och sprida information, som hör till partiets absolut grundläggande åsikter. Därför föreslår vi istället att integritetsintrång ska kunna motverkas genom att dold fotograferingsutrustning ska omgärdas av samma regler som dold avlyssningsutrustning.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Förstärk och modernisera tryck- och yttrandefrihetslagstiftningen för att utöka skyddet för undersökande journalistik av amatörjournalister och sajter som publicerar läckta dokument.
- Avskaffa avgiften för utgivarbevis, så att alla som ägnar sig åt journalistisk verksamhet (oavsett var, hur och hur ofta man publicerar) kan välja att göra detta under samma juridiska villkor som de traditionella medierna.
- Fotografering ska alltid vara tillåtet, utom i en enskild lokal där ägaren förbjudit det, men installation av dold fotograferingsutrustning ska omgärdas av samma typ av regler som dold avlyssningsutrustning.
- Offentlighetsprincipen skall stärkas, så att exempelvis ”hänsyn till främmande makt” inte längre kan användas som ett schablonskäl för hemligstämpling.
- Meddelarfriheten ska utökas till att gälla alla medier och oavsett arbetsgivare.
- Lagar som skapats för att öka transparensen i offentlig verksamhet, tex Lex Maria och offentlighetsprincipen, ska omfatta även privata bolag när deras verksamhet finansieras av offentliga medel.
- Ingen ny lagstiftning får införas som riskerar att ytterligare urholka källskyddet och rätten att vara anonym. Datalagringsdirektivet och FRA-lagen måste avskaffas.
- Utlämnande av offentliga dokument ska ske så snabbt och enkelt som möjligt. Om inte särskilda skäl föreligger bör de kunna tillgängliggöras digitalt.
- Myndigheter och offentliga verksamheter ska inte ha rätt att efterforska identiteten hos den som anonymt kräver ut offentliga handlingar.

Sakpolitisk proposition 6: Öppen kod, öppna standarder, öppen data

Viktiga delar i vår informationspolitik är stöd för fri mjukvara/öppen källkod, och tankarna att information och material som samlas in, utvecklas och skapas för offentliga medel ska vara fri för alla att tillgå, återanvända och vidareutveckla. Vid sidan om allmänna formuleringar i principprogrammet finns idag bara ett ställningstagande i området, nämligen att

+ Nya EU-finansierade datasystem ska byggas som fri mjukvara/öppen källkod och baseras på öppna standarder.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Ny mjukvara som tas fram i offentliga och huvudsakligen offentligt finansierade verksamheter, t.ex. friskolor eller privata vårdcentraler, ska bygga på öppen källkod. Proprietär programvara ska fasas ut, med målet att all programvara i offentlig verksamhet ska vara i öppen källkod år 2020.
- Webbsidor och e-tjänster hos myndigheter och offentligt finansierade verksamheter ska använda öppna och fria standarder och vara tillgängliga utan krav på ett visst operativsystem eller datorprogram från ett visst företag.
- All elektronisk kommunikation med myndigheter och offentlig/offentligfinansierad service ska kunna ske med öppna och licensfria protokoll/filformat.
- Material framtaget eller inköpt med offentliga medel, t.ex. SVT:s arkiv, lantmäteriets kartor och museers samlingar, ska digitaliseras och släppas fria för envar att använda, sprida och vidareutveckla.
- Information, statistik, databaser och rådata som samlas in eller sammanställs i den offentliga sektorn och inte är integritetskänslig för enskilda, ska vara fritt tillgänglig för envar och fri att använda och sprida. Strukturerad data ska göras sökbar och maskinläsbar.
- Resultatet av offentligt finansierad forskning ska vara fri för alla att användas och nyttiggöras, och får inte låsas in bakom patent eller andra immaterialrättsliga barriärer.

Sakpolitisk proposition 7: Digital infrastruktur

Digital infrastruktur hör till partiets kärnområden. I detta område mejslades en rad ställningstaganden fram då vi på vårmötet 2012 antog EU-politiska program.

- + Vid framtida licensfördelningar för trådlösa nät ska det seriöst övervägas att införa en frekvensallmänning, där lokala nät får möjlighet att självorganisera sig.
- + I de övriga licensauktionerna ska verka för att användning på icke-interferensbas (utan att en eventuell nuvarande eller framtida licensinnehavares planerade verksamhet i frekvensbandet störs av användningen) tillåts.
- + EU behöver en unionstäckande lagstiftning om nätneutralitet som täcker både trådade och trådlösa internetoperatörer, och som motverkar att operatörernas användare låses till eller uppmuntras att låsa till specifika tjänstetillhandahållare på online-marknaden.
- + Projekt för att skapa god digital infrastruktur i eftersatta regioner i EU ska inte begränsas eller försenas av regler om maximala nivåer för offentlig finansiering eller delfinansiering.
- + För att alla användare i unionen, i städer så väl som på landsbygden, ska få stabila, säkra och snabba uppkopplingar ska EU verka för att fiberkabel byggs ut till unionens alla regioner, inklusive landsbygden.
- + EU ska arbeta för en bättre separering mellan de olika marknadsnivåerna i telekommunikationsbranschen, exempelvis: infrastruktur, tjänstetillhandahållande och online-tjänster.
- + E-handelsdirektivet och dess budbärarimmunitet förblir orört och helst stärks.
- + Roamingavgifter på internet och telefoni ska gradvis sänkas med syfte att på sikt helt avskaffas.
- + EU finansierar forskning samt tilldelar frekvenser för nya trådlösa teknologier som inte skapar infrastruktursmonopol genom licensiering av enskilda frekvenser för infrastruktursoperatörer.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet att dessutom anta följande ställningstaganden:

- Det offentliga ska ha ansvar för att ett fritt, öppet och anonymt internet med hög hastighet finns tillgängligt över hela landet på liknande villkor som elektricitet och rinnande vatten. Internettillgång och nödvändig utrustning för detta ska räknas in i existensminimum, och t ex täckas av socialbidrag.
- Stimulera utbyggnaden av inloggningsfri, avgiftsfri och anonym trådlös tillgång till internet i tätbebyggt område.
- Budbärarimmunitet ska råda. Det juridiska ansvaret över internettrafiken ska aldrig ligga på internetleverantörerna. Den som förmedlar tele- eller datatrafik åt andra får inte undersöka innehållet i trafiken, och ska därför inte heller hållas ansvarig för det.
- Samhället ska tvinga fram en separation mellan nätägare och tjänsteoperatörer. Staten ska använda sitt ägande i Telia-Sonera för att återköpa de delar av koncernen som förvaltar infrastruktur, och ställa den under statens kontroll.
- Infrastruktur för digital kommunikation (som radiofrekvenser, fiber och koppartråd) ska vara samhälleligt ägd, och ställas till olika operatörers förfogande under förutsättning att (a) de verkligen använder den tillgång till infrastruktur de tilldelats; finns det exempelvis kabel draget så ska tjänster erbjudas av rimlig omfattning, (b) eventuella konstgjorda hastighetsbegränsningar tydligt måste framgå i reklam, avtal och prissättning, (c) datamängden endast får begränsas om det är nödvändigt av tekniska skäl, och (d) olika typer av datatrafik inte får särbehandlas på andra grunder än rent tekniska.

Sakpolitisk proposition 8: Generellt om immaterialrätt

Immaterialrätt hör till partiets kärnområden. I principprogrammet förs en kritisk diskussion om hur olika former av immaterialrätt idag lägger hämsko på utvecklingen och hindrar konstens och kunskapens fria spridning. Vidare slår principprogrammet fast att immaterialrätt strider mot principen om informationsfrihet, och att den därför bara kan accepteras i de fall den har dokumenterade positiva effekter som uppväger nackdelarna och de principiella problemen.

I tidigare program och valmanifest har partiets intresse för immaterialrätt vid sidan om upphovsrätt varit starkt fokuserat till patent, trots att andra typer av immaterialrätt, som växtförädlingsträttens sortskydd och designskyddet skapar samma slags problem, ja till och med en del av de problem kring nya grödor som slentrianmässigt skylls på patent. Därför föreslår styrelsen här ett par tydliga generella ställningstaganden som har bäring på all slags immaterialrätt. Styrelsen lägger förutom denna proposition en separat proposition om upphovsrätt, och en om övrig upphovsrätt med mer detaljerade ställningstaganden.

Noteras kan att vi under vårmötet 2012 antog följande ställningstagande:

+ Konkurrenslagstiftning avvägd per industrisektor på EU-nivå ska kunna användas för att motverka konkurrensskadligt beteende, till exempel till följd av immaterialrättsinnehav, på alla marknader.

Förslag

Här föreslår styrelsen föreslår att medlemsmötet slår fast följande generella ställningstaganden om immaterialrätt:

- Immaterialrättsliga skydd (upphovsrätt, patent, designskydd, växtförädlingsrätt, varumärkesskydd etc.) kränker den grundläggande principen om informationens och kunskapens frihet, och kan bara accepteras i en omfattning som är väl avvägd i förhållande till samhällsnyttan, och då positiva effekter uppväger de negativa effekterna.
- Ingen immaterialrättsligt skydd av resultaten av offentligt finansierad eller delfinansierad verksamhet.

Sakpolitisk proposition 9: Upphovsrätt

En kritisk och restriktiv syn på den ekonomiska upphovsrätten är en viktig del av partiets själ. Samtidigt är vi varma anhängare av ideell upphovsrätt, och upphovsmännens rätt till en rättvis attribuering.

I principprogrammet slår vi fast att Piratpartiet anser att all kulturdelning för privat bruk och i icke kommersiellt syfte alltid ska vara laglig. Debatten har däremot varit intensiv kring den exakta utformningen av, och skyddstider för, upphovsrätt för mångfaldigande i kommersiellt syfte.

I EU-parlamentet har vi under mandatperioden lyckats få med hela den gröna gruppen på ett radikalt förslag till ny upphovsrätt, som i sina huvuddrag och principer stämmer med dem partiet haft i tidigare principprogram, men som skiljer sig något vad gäller skyddstider. Styrelsen föreslår i denna proposition att partiet närmar sig det förslaget, och därmed något förändrar tidigare ställningstaganden.

Därtill kan noteras att då vi på vårmötet 2012 mejslade ut vår EU-politik slog fast följande:

+ Sverige ska inom EU verka för att reformera upphovsrätten så att den uttrycker en balans mellan å ena sidan allmänhetens önskan om tillgänglighet och spridning av kultur, och å andra sidan allmänhetens önskan om nyskapande, påbyggnad och remix av kultur.

+ Flexibiliteten i upphovsrätten bör harmoniseras på europeisk nivå så att upphovsrättsindustrin inte kan använda skillnader mellan olika länder för att skrämmas och skapa problem för små, nya eller ideella aktörer.

+ Alla direktiv ska motarbetas som stärker upphovsrättsindustrins ställning på kulturskaparnas eller kulturanvändarnas bekostnad, inklusive sådana som stärker den ekonomiska upphovsrätten, skärper sanktioner mot överträdelse av denna eller innebär ökade möjligheter att använda övervakning i jakten på sådana överträdelse.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Den ideella upphovsrätten ska värnas, men måste utformas så att satir och parodi inte förhindras.
- Stärk privatpersoners rättigheter till de texter, bilder, filmer och annat som läggs ut på sociala medier, så att dessa inte kan förhandlas bort i användaravtal.
- Avkriminalisera all icke-kommersiell kopiering, framförande och spridning av kultur och information, enbart med undantag för kvalificerat hemliga handlingar och dokumenterade sexuella övergrepp på barn.
- Den kommersiella skyddstiden i upphovsrätten ska vara fem år. För att skyddstiden ska fortsätta gälla efter fem, tio och femton år måste rättighetsinnehavaren ansöka om detta, och registrera sig i en offentligt sökbar databas. Efter tjugo år upphör möjligheten att förlänga den kommersiella upphovsrätten.
- Tydliga undantag och begränsningar i upphovsrätten för att tillåta remixar och parodier, och citeringsrätt för musik, bilder och film efter samma modell som den citeringsrätt som sedan gammalt finns för text.
- Förbud mot DRM (Digital Rights Management/Digital Restrictions Management), dvs tekniska system som syftar till att begränsa konsumenternas möjligheter att använda och kopiera digitala verk, trots att de har laglig rätt att göra det. Lagliga kopieringsrätter ska inte vara möjliga att avtala bort, och det ska alltid vara lagligt att kringgå tekniska kopieringsskydd.
- Avtalsklausuler som avser att hindra tillåten spridning av information skall förklaras ogiltiga och

utan rättsverkan.

- Upphovsrättsskyddade verk som finansierats helt eller till betydande del med offentliga medel ska vara fritt tillgängliga för envar och fria att använda, vidareutveckla och sprida.
- I väntan på resten av världen sänks omedelbart skyddstiden i upphovsrätten till det lägsta som de internationella konventionerna tillåter.
- Bearbetningar som är så kraftiga att förändringarna i sig uppnår verkshöjd ska som huvudregel alltid ska vara tillåtna och inte omfattas av originalverkets ekonomiska upphovsrätt. Undantag från denna regel, som till exempel direkta översättningar av böcker eller användandet av ny musik i kommersiella filmer, ska vara uttryckligen uppräknade i upphovsrättslagen. Den ideella upphovsrätten måste självfallet alltid respekteras.
- Begränsa straffansvaret för upphovsrättsintrång, så att endast den som själv begått det egentliga intrånget ska kunna åtalas och dömas för det.
- Ta bort privatkopieringsersättningen i dess helhet.
- Insamlingssällskap ska endast få samla in ersättningar till artister som de har avtal med.
- Offentliga kulturinstitutioner som bibliotek och museer ska få som uttryckligt uppdrag att stimulera icke-kommersiell spridning, användning och vidareutveckling av kultur.

Sakpolitisk proposition 10: Immaterialrätt utom upphovsrätt

I piratpartiet finns en kritisk syn på det sätt patentsystemet fungerar, men debattens vågor har gått höga kring frågan om vi ska ha som mål att det ska avskaffas helt, eller om det "bara" ska reformeras. Styrelsen försöker sig här på att föreslå en medelväg: Att partiet kräver att patentsystemet ska reformeras så att det uppfyller syftet att stimulera och inte hämma innovationer och entreprenörskap, och att om det inte visar sig vara möjligt att få systemet att uppfylla dessa syften, så ska det avvecklas.

Vidare föreslås en rad konkreta reformer, som möjligen skulle kunna tjäna detta syfte, och i vart fall något lindra de problem patentsystemet idag orsakar.

Därtill föreslår styrelsen mötet att anta den syn på varumärkesskydd, som varit inskriven i tidigare principprogram.

Noteras kan att följande ställningstaganden togs under vårmötet 2012 då vi antog en EU-politik:

+ EU tar initiativ för att säkerställa offentlig finansiering av läkemedelsutveckling så att medicinpatent och ett hårdhänt hävdande av dessa patent på tredje världens bekostnad inte ska vara nödvändiga för att nya mediciner ska utvecklas.

+ Vi ska verka för en europeisk lösning för att säkerställa att världens fattiga får tillgång till mediciner.

+ Mjukvarupatent ska inte införas i Europa. Det europeiska patentverket EPO ska inte bevilja dem i strid mot lagen.

+ Avskaffa självfinansieringen av det europeiska patentverket EPO, så de inte längre har ett direkt incitament att bevilja ansökningar.

+ Det ska inte vara möjligt att erhålla patent eller andra immateriella rättigheter eller av staten skyddade immateriella värden på resultat som kommer fram från EU-stödd forskning.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Patentsystemet måste reformeras så att det på ett bättre sätt tjänar syftet att stimulera innovationer och entreprenörskap. Om detta visar sig omöjligt, måste systemet istället avvecklas gradvis.
- Inga patent ska tillåtas på gener, DNA-sekvenser och annan information som utgör en naturlig del av en människa eller någon annan levande, biologisk varelse eller virus.
- Kraftig skärpning av kraven på uppfinningshöjd och användbarhet för att patent ska godtas.
- Varumärkesskydd kan endast rättfärdigas där den tydligt fungerar som ett konsumentskydd. Den ska skydda konsumenten från att ovetandes luras att köpa förfälskningar, men ska aldrig kunna användas för att straffa en konsument när denne köper en kopia av en märkesskyddad vara, eller för att hindra eller bromsa yttrandefriheten i ickekommersiella sammanhang som konst, samhällsdebatt eller konsumentkritik.
- Patentverkets avgifter ska i större utsträckning än idag riktas mot att patentlitteraturen tillgängliggörs och att användandet av den populariseras.
- Avskaffa egenfinansieringen av patentverket, som leder till att verket får mer pengar att röra sig med ju fler patent det beviljar. Istället ska myndigheten vara finansierad genom anslag.
- Stärk begreppet "sedvänja", så att patent inte kan hindra någon från att utöva en tidigare praktiserad metod.

- Inför en regel om att ifall skyddsvärdet för ett patent är ringa (lätt kan kringgå) så ska patent inte beviljas.
- Inför ett billigt och snabbt sätt att upphäva patent som ligger utanför det patenterbara området.
- Utöka instrumentet med tvångslicensiering för att skapa bättre konkurrens.

Sakpolitisk proposition 11: God vård åt alla

I frågor kring vård och omsorg har diskussionen under det senaste året visat att partiets grundläggande värderingar har en hel del att säga.

Vid vårmötet 2012 slogs följande ställningstaganden fast:

- + Alla i Sverige ska ha tillgång till en högkvalitativ vård, oavsett om man bor i glesbygd eller storstad.
- + En god tillgänglighet och valfrihet bland en mångfald av vårdgivare

Förslag

Styrelsen anser att dessa ställningstaganden bör kompletteras med:

- Lika rätt till sjukvård för alla som vistas i landet – med eller utan papper, med eller utan uppehållstillstånd.
- Samma regler hos privata som offentliga vårdgivare till skydd för dem som slår larm om missförhållanden.
- Gör det möjligt för alla som behöver och önskar kvalificerad vård mot missbruk att få det.

Sakpolitisk proposition 12: Vård och omsorg på vetenskaplig grund

För ett parti som bygger sin identitet på kunskap och information är det naturligt att anse att sjukvården måste vila fast på vetenskaplig grund, och att nya medicinska vetenskapliga rön snabbt ska ta sig fram till sjukvårdens vardag.

Vårmetet 2012 beslöt därför att anta följande ställningstaganden:

- + Det måste säkerställas att hälso- och sjukvården är kunskapsbaserad och att fördomar och vidskepsler bekämpas.
- + Ny forskning och vetenskaplig koncensus ständigt ska beaktas inom all verksamhet för att systematiskt förbättra hälso- och sjukvården.
- + Kunskap och erfarenheter tillvaratas inom all verksamhet för att systematiskt förbättra hälso- och sjukvården
- + Hälso- och sjukvårdens olika aktörers resultat ska följas upp på ett öppet och jämförbart sätt genom öppna och tillgängliga system.
- + Utvärderingar och jämförelser av behandlingsmetoder (såsom sådana som nu görs av SBU) ska göras lätt tillgängliga för medborgarna.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet att komplettera dessa med följande:

- Sjukvården måste göras bättre på att ta till sig nya arbetssätt och utnyttja nya kunskaper och tekniker. Exempelvis till att använda nya kunskaper om samband mellan hälsa och miljö + livsstil + ärftliga faktorer till ett mer precist förebyggande arbete, och nya metoder att samla och analysera data i realtid för att snabbt kunna justera råd och behandlingar.

Sakpolitisk proposition 13: Integritet och delaktighet i vården

En viktig aspekt på piratpartiets syn på sjukvård är frågor om integritet och patienternas självbestämmande och delaktighet.

Vårsmötet 2012 antog kring detta följande ställningstaganden:

- + Vårdtagarna ska ges möjlighet till delaktighet och självbestämmande.
- + Tillgången till patientjournaler blir spärriad så att bara den som vårdar en patient har tillgång till dennes journal
- + Alla ska ges möjlighet att komma åt och titta på sin egen sjukjournal hemifrån via internet.
- + Personliga vårddata ska vara tillgängliga för vårdtagaren på dennes premisser.
- + Vårdgivare inte får neka införandet av avvikande meningar och tilläggsanteckningar om oriktiga uppgifter i en patientjournal.
- + Patienter ska själva ha möjlighet att i journalen komplettera uppgifter och kommentera behandling
- + Sverige behöver ett rikstäckande journalsystem som tillgodoser både den medicinska patientsäkerheten och patientens personliga integritet.

Styrelsen anser att det sista av dessa ställningstaganden bör bytas mot en något mer preciserad skrivning.

Vidare anser styrelsen att partiet bör stödja förändrad läkarroll, där läkaren allt oftare agerar samtalspartner åt en informerad patient.

Slutligen anser styrelsen att informationsplikten för HIV-smittade och möjligheten till frihetsberövande av dessa inte står i någon rimlig proportion till de smittskyddseffekter som kan uppnås, och att det är mycket möjligt att åtgärderna till och med motverkar sitt syfte. Därmed ansluter sig styrelsen till den bedömning UNAID och många av smittskyddsinstitutets egna experter gör.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet att upphäva ställningstagandet "Sverige behöver ett rikstäckande journalsystem som tillgodoser både den medicinska patientsäkerheten och patientens personliga integritet."

Vidare föreslås medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Ett rikstäckande elektroniskt journalsystem, där patienten ska ha sin egen nyckel och där varje "akutöppning" utan patientens medverkan måste sparas, utredas och meddelas patienten. (innebär en förändring av befintligt ställningstagande.
- Staten tar ett ökat ansvar för att medborgarna ska ha bekväm och fri tillgång till kvalificerad information på olika nivåer om medicinska frågor, hälsa, sjukdomar, diagnoser och behandlingar.
- Myndigheter och läkarutbildningar förbereder och stödjer en förändrad läkarroll, där läkaren i ökad utsträckning blir en samtalspartner, som kan hjälpa patienter att förstå och värdera den information patienten fått från olika håll.
- Smittskyddslagens informationsplikt för och frihetsberövande av HIV-smittade ändras enligt UNAIDS rekommendationer, så att en rimlig proportionalitet erhålls mellan ingrepp för den enskilde och det samhällsskydd som åstadkommes

Sakpolitisk proposition 14: En värdig vård för äldre och funktionshindrade

Vård handlar inte bara om sjukvård, utan också om äldre och funktionshindrade, och deras rätt till en värdig och meningsfull tillvaro.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Gamla, sjuka och funktionshindrade måste få möjligheter till mänsklig samvaro, tillgång till grönområden/natur och möjligheter att uppleva och utöva kultur.
- Äldre som behöver vård ska få bo ihop med sin partner även om man träffat denne på ålderns höst!
- Mänsklig närvaro ska inte ersättas av videokameror i vård och omsorg.
- Många äldre och funktionshindrade står idag utanför den digitala världens möjligheter att knyta nya kontakter, uppleva kultur, utöva kultur, samla information, skaffa kunskap och enkelt kommunicera med myndigheter. Samhället ska därför stödja utbildning och utveckling av utrustning som kan göra det möjligt och underlätta för äldre och funktionshindrade att utnyttja den moderna informationstekniken.
- Mer fortbildning för högre kompetens för dem som arbetar i hemtjänst och äldreomsorg.

Sakpolitisk proposition 15: Piratpartiets kunskapssyn och dess konsekvenser

Skola och utbildning har varit ett naturligt område för ett kunskapsälskande informationsparti att intressera sig för. Skolpolitik har spelat en framträdande roll både i breddningsdebatten i partiet, men faktiskt också i valmanifesten inför valet 2010. Styrelsen uppfattar det som att det råder närmast konsensus i partiet både kring synen på kunskap, och vilka konsekvenser denna kunskapssyn bör ha i utbildningssystem och skolans vardag.

Vi konstaterar att medlemsmötet 2012 antog ställningstagandena:

- + Införandet av kritiskt tänkande som en röd tråd genom grund- och gymnasieskolans kurser samtliga år.
- + Lärare fortbildas i undervisning om kritiskt tänkande.

Förslag

Därtill föreslår styrelsen medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- I en snabbt föränderlig värld är skolans viktigaste uppgift att lära elever hitta, tolka, analysera och värdera information, och ge dem de grunder och referensramar som behövs för att kunna förädla informationen till kunskap, skapa förståelse och att dra slutsatser från denna.
- Skolan måste förbereda alla elever att orientera sig och agera i den informations- och kunskapsväv som idag förenar skolan med samhället utanför.
- Skolan ska använda arbetsformer som stimulerar elevernas kreativitet, samarbetsförmåga och initiativförmåga. Elever måste tränas i att analysera informationsflöden, se mönster och kritiskt förhålla sig till olika källor och påståenden.
- Skolans mål måste vara att varje barn ska få möjlighet att utvecklas optimalt (kunskapsmässigt, intellektuellt och socialt) utifrån hennes egna förutsättningar.
- Endast ett livslångt lärande ger alla möjlighet att låta sina kunskaper och förmågor utvecklas i takt med omvärlden.
- Återställ högskolekompetens på praktiska linjer.

Sakpolitisk proposition 16: Öppna och fria läromedel samt skolans arbetsmaterial

Den moderna informationstekniken öppnar stora möjligheter att ge både lärare och elever tillgång till ett mycket mer varierat utbud av läromedel och faktamaterial än tidigare. Men när betydelsen av ekonomisk upphovsrätt vittrar sönder kan vi inte längre lita på att de nödvändiga läromedlen kommer att tas fram på samma sätt som tidigare.

Partiet beslöt på vårmötet 2012 att anta ställningstagandet

+ Donationer till öppna samhällsnyttiga kunskapsaggregerande initiativ på kommunal, nationell och internationell nivå.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet att dessutom anta följande ställningstaganden:

- Alla elever på alla stadier i skolan ska ha tillgång till såväl datorer med ofiltrerad internetuppkoppling som papper, skrivmaterial och välsorterade bibliotek med pappersböcker.
- Föreläsningar och andra liknande undervisningsmoment filmas och görs tillgängliga för alla intresserade.
- När betydelsen av ekonomisk upphovsrätt minskar måste det offentligt finansierade utbildningssystemet ta ansvar för att det tas fram nödvändiga läromedel av tillräcklig kvalitet som fritt kan användas och vidareutvecklas i hela utbildningssystemet, oavsett huvudman. Det kan t ex ske genom att lärare som utvecklar fria läromedel ges minskad undervisningsskyldighet. Kollaborativa insatser för att producera material som används av skolorna ska få samhällets stöd.
- Läromedel som det offentligt finansierade skolsystemet beställer eller köper in ska ha öppna licenser, så att de kan bearbetas och vidareutvecklas av de lärare som använder materialet, och enkelt och kostnadsfritt göras tillgängligt elektroniskt för alla lärare, elever och andra intresserade.
- År 2025 ska alla läromedel i skolan vara fritt tillgängliga med öppna licenser, liksom basläromedlen på alla universitets- och högskolekurser.

Sakpolitisk proposition 17: IT i skolan

Med modern informationsteknik öppnas många nya möjligheter att förändra pedagogik och arbetssätt i skolan. Det är dock viktigt att eleverna inte låses fast i mjukvaruoligopol, utan lär sig arbeta i öppen och fri programvara. Att elever övergår till att arbeta elektroniskt får inte innebära ökade inskränkningar i deras integritet och privatliv.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Förskola, skola och högskola ska utnyttja de möjligheter den moderna informationstekniken skapar för att föra in omvärlden i den dagliga undervisningen och etablera samarbeten mellan både elever och lärare över geografiska avstånd och statssgränser.
- Utnyttja de möjligheter modern informationsteknik skapar för elever och studenter att tillgodogöra sig föreläsningar och träna moment som kan rättas automatiskt utan att ta lärartid i anspråk, så att en större del av lärarens tid kan användas till personliga möten och direktkontakt med elever.
- Det är viktigt att elevernas kunskaper om färdigheter i att använda olika dataprogram inte låser fast dem i lösningar som befäster och vidmakthåller oligopol och monopol på mjukvarumarknaden. Så mycket som möjligt av elevernas arbete sker därför i fri/öppen programvara. Proprietär programvara är helt utfasad från skolsystemet år 2020.
- Elevers privata elektroniska kommunikation ska vara skyddad för övervakning även om den sker över skolans system, av samma skäl som skolan inte ska ha rätt att öppna privata brev som förvaras i skolans skåp eller skolbänkar.

Sakpolitisk proposition 18: En skola med respekt för varje elev och hennes integritet

I skolan finns rester kvar från den tid barn och unga sågs över axeln, inte ansågs ha samma värde som vuxna, och inte ha rätt till integritet och sin egen vilja. Vi ser detta i den överslätande attityden på många skolor mot mobbing, på att en rad åtgärder diskuteras eller genomförs på skolor, som knappast skulle accepteras på arbetsplatser, och att nya skärpta övervakningsmetoder ofta först används på skolbarn.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Nej till kameraövervakning inne i skolor.
- Nej till obligatoriska drogtestar i skolan.
- Eleven ska vara fri att själv välja sin klädsel i skolan, så länge den inte skapar hinder för undervisningen.
- Ekonomiska och andra incitamentssystem som får skolor att prioritera kraftiga insatser mot mobbing.

Sakpolitisk proposition 19: Livskvalitet, ekonomisk utveckling och nya jobb

För oss i PP handlar välstånd och livskvalitet både om materiella värden (mat, bostad, kläder, datorer, andra prylar) och icke-materiella värden (som fritid, möjlighet till resor, tillgång till natur och miljö mm). Vi accepterar därför varken ett ensidigt fokus på den typ av tillväxt som idag mäts i BNP och pengar, eller en föreställning om att materiell produktion skulle vara ovidkommande för människors livskvalitet.

Det som driver den utveckling som kan öka människornas livskvalitet (både de materiella och immateriella sidorna av den) är skapande och innovationer, vilka i sin tur bygger på kunskap och kreativitet. Viktiga fundament i en politik för en fortsatt utveckling av välstånd och livskvalitet är därför klassiska piratkrav som frihet från immaterialrättsliga barriärer, satsning på forskning och utbildning, en skola som uppmuntrar kritiskt tänkande och egna initiativ, samt en god infrastruktur.

Sådana satsningar skapar inte bara tillväxt och arbete i några små högteknologiska branscher, utan en utveckling som kommer hela samhället och alla människor till del: Innovationer som effektiviserar produktionen av prylar frigör exempelvis arbetstid, som kan användas både till mer fritid och för att ta bättre hand om varandra. Innovationsdriven tillväxt ger mer utrymme för vård, omsorg och utbildning, och skapar ökad efterfrågan av alla slags varor och tjänster. En politik för kunskap och innovation förbättrar därför möjligheterna till en god livskvalitet inte bara för dem som arbetar i högteknologiska branscher, utan för alla!

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Den snabba tekniska utvecklingen leder inte bara till högre materiellt välstånd, utan också till ökade möjligheter att förverkliga icke-materiella värden: Lönearbetets roll kan förväntas minska i människornas liv, och samhället måste förbereda sig och anpassa sina system inför en situation med minskad arbetstid och arbetsdelning.
- Samhällets strukturer måste anpassas efter att allt större värden och allt mer av samhällenas välfärd skapas av människors frivilliga, oavlönade samarbeten i civilsamhälle/folkrörelser/svärmar (som bland annat ger oss organiserade fritidsaktiviteter, översättningar av nya filmer och fantastiska fria uppslagsverk på nätet).
- Ekonomisk utveckling, välstånd och nya jobb drivs idag fram av kunskap, innovation, design och kreativitet. Detta gynnas av att information och kunskap är lätt tillgängligt och kan strömma så fritt som möjligt mellan olika aktörer, utan att hämmas av immaterialrättsliga barriärer. En modern informationspolitik är därför samtidigt en politik för innovationer, utveckling och nya jobb.
- Avgörande för en fortsatt god ekonomisk utveckling är en välutbildad befolkning som i skola och högre utbildning tränats i att tänka fritt, att fördomsfritt kombinera olika element och tankar och att våga testa sina idéer.
- Ekonomisk utveckling, högre levnadsstandard och nya jobb främjas av mer resurser till fri, förutsättningslös forskning, både i områden där ingen eller liten praktisk nytta med säkerhet kan förutsägas, och i områden med lätt insedda tillämpningar som teknik och medicin. Mer av forskningsmedlen till forskare med nya idéer, och som tidigt vill hoppa på nya tåg, och inte bara till dem som följer efter på väl upptrampade stigar.
- En dynamisk, kunskapsbaserad ekonomi förutsätter en god digital infrastruktur, där bredband är en lika naturlig basservice till fastigheter som vatten och el, det finns fritt wifi i alla tätbebyggda områden, och där olika leverantörer av digitala tjänster kan konkurrera fritt på en allmänt tillgänglig teknisk infrastruktur.

- Innovationskedjorna behöver ses över och “oljas”, så att samhället hjälper till att skapa kontaktytor mellan människor med idéer, entreprenörssjälar, företagare och riskvilligt kapital.
- Genom att skapa ett mer kunskaps-, innovations- och designvänligt klimat kan en större del av produktionen i Sverige ske ”högt upp” i förädlingskedjan, så att export av råvaror kan växlas mot export av högförädlade produkter, som ger fler jobb i landet!
- Tillväxt och utveckling i kunskaps- och innovationsintensiva branscher ökar aktiviteten i ekonomin och ger därmed både fler arbetstillfällen i exempelvis handel, service, byggande, och mer skatteinkomster, som gör att fler kan få jobb i vård och omsorg.

Sakpolitisk proposition 20: Småföretag och ett flexibelt arbetsliv

Ett stort antal av strukturerna kring företagande och arbetsmarknad - från regelverk för företag till pensionsavtal - bygger på normen att man arbetar hos en och samma stora arbetsgivare huvuddelen av sin yrkesverksamma tid. Men varken näringsliv eller arbetsmarknad ser längre ut så! Allt fler människor livnär sig på att driva egna företag, och vill gärna expandera och anställa någon eller några till! Många hoppar mellan korta projektanställningar, frilansuppdrag och uppdrag inom ramen för eget företag. Strukturer och regelverk måste anpassas efter denna nya verklighet, och inte lägga onödiga hinder för att småföretag ska kunna expandera!

Värmötet 2012 antog följande ställningstagande som är betydelsefullt i sammanhanget.

+ Företag baserade i Sverige ska få ett lagskydd mot rättsprocesser rörande immaterialrätt - särskilt anpassat för nystartade, enskilda, små och medelstora företag. Lagskyddet ska omfatta rättsprocesser kring alla typer av immaterialrättslig lagstiftning."

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet att dessutom anta följande ställningstaganden:

- Socialförsäkringssystem, pensioner, A-kassa, beskattning av egenföretagare mm måste reformeras och anpassas efter en verklighet där arbetsplats och hem för många inte längre är åtskilt, där arbete och ideella aktiviteter går in i varandra, där de flesta inte stannar hos samma arbetsgivare hela livet, och där många hoppar fram och tillbaka mellan korta anställningar och uppdrag i egna företag.
- Regelsystem för småföretag ses över. "Byråkratitröskeln" för att skaffa sina första anställda måste sänkas!

Sakpolitisk proposition 21: Möta arbetslöshet med utbildning och kompetensutveckling

Arbetslösheten är ett av de stora problemen i samhället. För ett kunskapsparti borde det vara en naturlig tanke att vid hög arbetslöshet passa på att utbilda människor som skulle behöva och önskar fortbildning eller ytterligare utbildning. Om samhället hjälper människor att få ekonomiska förutsättningar för detta lindras inte bara problemen med arbetslöshet under ekonomiska svackor - många människor kommer dessutom vid nästa ekonomiska uppgång att stå bättre rustade att möta större utmaningar och andra eller mer komplicerade arbetsuppgifter.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- I tider av hög arbetslöshet satsas särskilt på utbildning och kompetensutveckling, både av arbetslösa, och av anställda som under utbildningen kan ersättas av arbetslösa.
- Arbetslösa utan avslutad utbildning ges möjlighet att läsa in gymnasium med ordentligt försörjningsstöd, typ bibehållen A-kassa.
- Arbetslösa med utbildning och/eller yrkeserfarenhet ges ökad möjlighet till kvalificerad vidareutbildning, omskolning eller högskolestudier med ordentligt försörjningsstöd typ bibehållen A-kassa.
- Arbetsgivare som vidareutbildar/fortbildar sina anställda med bibehållen lön ges stöd att anställa vikarier. Detta system designas så att det inte bara stimulerar till fortbildning i kunskapsintensiva branscher utan även ger lågutbildade möjlighet till fortbildning och vidareutbildning.

Sakpolitisk proposition 22: Integritet och likabehandling i arbetslivet

Arbetet spelar en viktig roll i de flesta vuxna människors liv. Det är därför av största vikt att alla människor blir respektfullt bemötta på arbetsplatsen, och att varken chansen att få ett jobb eller den lön man får ska avgöras av irrelevanta faktorer som kön eller hudfärg.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet att anta följande ställningstaganden:

- Skydda och stärk rätten att avslöja missförhållanden på arbetsplatsen utan risk för repressalier och undersökningar om vem som lämnat ut information. Samma skydd på privata som offentliga arbetsplatser.
- Ingen övervakning av anställdas privata elektroniska kommunikation ens om den sker över arbetsgivarens datorer eller uppkopplingar.
- Krafttag mot utfrysning, trakasserier och mobbing på arbetsplatser – både afk och elektroniskt.
- Papperslösas möjligheter att hävda sina rättigheter mot arbetsgivare måste öka. Stöd till arbete av fackföreningar och andra NGOs att hävda papperslösas rätt till lön enligt kollektivavtal. Komplettera kollektivavtalen med lagstadgad minimilön.
- Killar som börjar jobba på dagis och tjejer som får jobb på brandstationer ska känna sig välkomna, och inte mötas av kommentarer, jargonger, miljöer och strukturer som utestänger eller alierar dem på grund av sitt kön.
- Alla anställda ska behandlas lika och lika respektfullt av både arbetsgivare och arbetskamrater. Lika lön för lika krävande och ansvarsfyllda arbeten med samma utbildningsnivå. Detta oavsett alla irrelevanta egenskaper i stil med kön, hudfärg, religion, ursprung, sexuell läggning och skostorlek.
- Samma chanser att få ett jobb utifrån sina meriter oavsett klangen på ens namn, färgnyans på huden, ifall man har en lätt brytning när man talar svenska, eller huruvida man väljer att täcka håret med en oljig keps eller en svart sjal.

Sakpolitisk proposition 23: Principiella ställningstaganden och strategier mot diskriminering

Piratpartiet bygger sin politik på tanken om alla människors lika värde, och av den följer att alla människor ska ha samma förutsättningar och möjligheter, oavsett ovidkommande faktorer som hudfärg, religion, kön, sexuell läggning eller livsstil. Vi menar att varje människas rätt att själv bestämma hur hon vill utforma och leva sitt liv är central, men att denna rätt samtidigt förutsätter att man inte uppför sig intolerant mot dem som har andra värderingar, övertygelser och tankar om hur de vill leva sitt liv.

Trots en bred politisk enighet om allas lika värde och allas lika rättigheter förekommer många typer av diskriminering och särbehandling i dagens samhälle. För att komma till rätta med detta behövs ett arbete längs flera parallella vägar: regelsystem och tillämpningar av regler ska rensas från kvarvarande direkt diskriminering. Attityder, arbetssätt och strukturer måste utvecklas och omformas så att indirekt diskriminering motverkas - och så att det kommer fram fler förebilder från olika underrepresenterade grupper till ledande positioner. Vi är övertygade om att detta går att åstadkomma utan att genom kvotering diskriminera andra grupper.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Samma rättigheter och skyldigheter för alla, oavsett härkomst, hudfärg, religion, kön, sexuell läggning, livsstil, ålder, klädval etc.
- Alla människors rätt att utöva och ge uttryck för sina religioner och andra övertygelser, sina traditioner och livsstilsval, så länge man inte i handling utövar intolerans mot andras övertygelser, traditioner och livsval, eller kränker den kroppsliga integriteten hos minderåriga.
- Alla människors rätt att själv styra över sin sexualitet, sin sexuella läggning och sitt val av partner utan att behöva frukta övergrepp eller trakasserier från vare sig familj, andra människor eller samhälle, så länge det sker med respekt för ens partner och dennes självbestämmande.
- Inga andra inskränkningar i individens rätt att själv välja sin klädsel än sådana som behövs för att säkerställa rätts säkerhet och kvalitet i olika tjänster.
- Noggranna översyner av olika regelsystem och deras tillämpningar för att identifiera och förändra de små regler och tillämpningar av regler, som idag missgynnar människor utifrån härkomst, hudfärg, kön och andra irrelevanta faktorer. Såsom diskrimineringen av homosexuella vid provrörsbefruktning, att barnbidrag automatiskt går till kvinnan och att det är svårare att få arbetsskadeersättning för skador som är typiska för kvinnodominerade yrken än mansdominerade.
- Systematiskt arbete för att förändra invanda strukturer, attityder och traditionella arbetssätt i samhället, som får som effekt att människor missgynnas utifrån härkomst, hudfärg, kön, sexuell läggning och andra irrelevanta faktorer. I rättsväsendet måste exempelvis attityder förändras så att en målsägares eller ett vittnes trovärdighet inte sänks av att någon visar ilska eller sorg i ett läge där det i Sverige är social norm att dölja sådana känslor, och så att män slutar missgynnas vid vårdnadstvister. Kriterier för kompetens måste sättas så att de inte diskriminerar utifrån kultur och inkluderar både sådana relevanta kompetenser som ofta hittas hos män och sådana som ofta hittas hos kvinnor.
- För att människor med olika ursprung, hudfärg etc ska kunna ha förebilder ska samhället utan att använda kvotering underlätta för människor ur underrepresenterade grupper - som kvinnor, ickesvenskar m fl - att ta sig fram och bli synliga i samhällslivet. Det görs bland annat genom ett långsiktigt arbete med attityder från daghem via skola till arbetsliv, men också genom att man beaktar behovet av olika förebilder när man exempelvis sätter ihop program för konferenser.

■ Arbetsgivare ska säkerställa att anställda med samma eller likvärdiga arbetsuppgifter och likartad kompetens och erfarenhet har samma lönenivå – oberoende av kön, härkomst, hudfärg, religion och andra irrelevanta faktorer. Likaså ska man sträva efter att yrkesgrupper med lika krävande och ansvarsfyllda arbetsuppgifter har samma lönenivåer, oavsett vilken kön eller annan grupp som dominerar i yrket.

Sakpolitisk proposition 24: Konkreta förslag för att motverka diskriminering och stimulera mångfald och integration

Trots alla goda föresatser finns stora problem i det svenska samhället vad gäller likabehandling och integration. I denna proposition lägger styrelsen en rad konkreta förslag på förändringar som kan bidra till att minska den direkta eller indirekta diskrimineringen av en eller flera olika grupper i dagens Sverige, liksom förslag som vi tror kan öka möjligheterna för att olika grupper med olika ursprung, övertygelser och livsstil att finna sig tillrätta och leva tillsammans i samhället.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Offentlig sektor inför ett system vid anställningar där personuppgifter som namn, kön, adress och födelseort inte syns när man gör urval av vilka sökande som kallas till anställningsintervju.
- Offentliga arbetsgivare ska gå i spetsen för att räkna föräldraledighet som en merit likvärdig den man skulle skaffat sig av att arbeta vidare på arbetsplatsen under den lediga tiden.
- Rätten till asyl vid risk för förföljelse pga sexuell läggning måste förvandlas från ord på ett papper till konkret verklighet för de homosexuella som idag befinner sig på flykt.
- En gemensam ceremoni för alla som uppnår myndighetsålder eller erhåller medborgarskap med lagboken i centrum, som markerar att vuxenliv som medborgare i Sverige betyder att man ingår en överenskommelse med andra som bor i landet.
- Förbättra och uppgradera hemspråksundervisningen.
- En skola som är bättre på att låta nykomna elever hamna på den nivå deras förkunskaper fungerar på.
- En diversifierad svenskundervisning för invandrare som är bättre på att möta var elev på dess nivå och utifrån dess förutsättningar och behov.
- Utveckla system där senare delar av svenskaundervisningen kan integreras med arbete och/eller praktik på arbetsplatser.
- Omedelbart stopp för polisens trakasserier av romska gatumusikanter.
- Stöd till den civila sektorn/ ideella organisationer för att skapa mötesplatser mellan dem som bott längre och kortare tid i Sverige, i stil med korskulturella matlagningscirkel och blandade fotbollslag, syjuntor och scoutpatruller.
- Stadsbyggande som motverkar boendesegregering! Finfördelad blandning av olika upplåtelseformer.
- Samma rätt för exempelvis buddisttempel och minareter som för kyrkklockor att föra oväsen.
- Rätt för läkare och psykologer att ansöka om absolut tystnadsplikt så att även människor vars livsåskådning ligger utanför etablerade religiösa samfund kan få möjlighet till bikt- och själavårdsliknande samtal.
- Bryt dagens generationsapartheid. Ju mer tvåvägskommunikation mellan generationer och åldersgrupper, desto klokare blir vi, och desto bättre lösningar arbetas fram. Makthavare och andra vuxna måste lära sig av den unga generationen om den digitala kulturens möjligheter. Offentliga arbetsgivare ska sträva efter jämn åldersfördelning på arbetsplatser.
- Unga ska ha samma rätt som vuxna till kroppslig och personlig integritet. Nej till kameraövervakning och drogtester i skolan! Förbud mot barnaga i hela den europeiska unionen.

- Det är viktigt att vi inte låter den nya tekniken skapa djupa klyftor i samhället mellan de som vuxit upp med den och för dem som den är en ny bekantskap. Ökade satsningar på utbildning av äldre. Stimulera anpassningar av teknikerna efter äldre och funktionshindrades behov.
- Stoppa diskrimineringen av icke-heterosexuella kring familjebildning. Avskaffa juridiskt kön, inför moderskapspresumption i de fall där en kvinna som är gift med en kvinna föder barn, (så att medmamman automatiskt också blir juridisk förälder), gör det även i praktiken lika möjligt för homo-som heterosexuella par att skaffa barn med hjälp av insemination och provrörsbefruktning, och avskaffa kraven på sterilisering, medborgarskap och civilstånd för att få genomgå könsbyte.
- Tillåt samkönade äktenskap i hela EU. Fram till dess ska alla EU-länder erkänna äktenskap som ingåtts i annat land – även om det strider mot deras egna regler för äktenskap.
- Transpersoner som tvingats till sterilisering för att få könskorrigering kirurgi skall få möjlighet till skadestånd från staten.
- Sverigefinnarnas språkliga rättigheter utökas till att gälla hela landet, oavsett bostadsort.

Sakpolitisk proposition 25: En politik för fler och billigare bostäder

Bristen på bostäder är ett allvarligt problem på många orter i dagens Sverige, i synnerhet för unga människor. För en människas integritet kan man knappast överskatta vikten av att kunna ha en egen bostad, med en dörr man kan stänga om sig, som man själv kontrollerar nyckeln till!

Till viss del beror bostadsbristen på en långsam planprocess, och att kommuner inte arbetar tillräckligt målmedvetet för att få fram och planlägga mark för bebyggelse. En stor del av problemet är dock att det idag är mycket dyrt att bygga bostäder.

En viktig bidragande orsak till detta är bristande konkurrens och oligopol på bostadsmarknaden. Det kan knappast råda någon oenighet i partiet om att det är viktigt att förbättra konkurrensen i byggsektorn, och att bryta upp dagens oligopol.

Styrelsen tror dock inte detta räcker för en politik som verkligen kan få bostadsbyggandet att ta fart.

Bostadspolitiken i Sverige förlamas av en ideologisk låsning mellan höger och vänster kring det som kallas brukvärdessystemet, som något förenklat går ut på att det är förbjudet att ta ut högre hyror än allmännyttan (eller en annan dominerande hyresvärd) tar ut för en liknande lägenhet i samma område.

Å ena sidan skyddar detta effektivt mot ockerhyror, och hindrar att privata hyresvärdar med äldre hus kan göra orimliga vinster på hyresgästernas bekostnad. Å andra sidan blir det nästan omöjligt att få ekonomi i att bygga nytt i områden med många äldre hus med relativt låga hyror. Och det ger hyreskontrakten i sådana områden ett värde, som gör att människor med sådana kontrakt inte vill släppa dem, vilket leder till svåröverskådliga kedjor av andra, tredje och fjärdehandskontrakt, och svarta pengar under bordet i utbyte mot attraktiva kontrakt.

Detta reser naturligtvis frågan varför hyrorna kan vara så mycket lägre i äldre hus, och anledningen till detta är enkel: Från 1940-talet till slutet av 1980-talet (då huvuddelen av dagens bostäder byggdes) fanns kraftiga statliga subventioner av bostadsbyggandet. Vilket gjorde att bostäder var relativt billiga att bygga (jämfört med idag). De som då kunde köpa en nybyggd bostadsrätt, eller fått ett hyreskontrakt i ett hus byggt under denna tid, har därför betydligt lägre boendekostnader än de som behövt köpa sin bostadsrätt senare, eller flyttat till en nyare hyreslägenhet.

Lite tillspetsat kan man säga att debattörer till höger tror att man kan lösa bostadskrisen genom att avskaffa hyresregleringen och bruksvärdessystemet. Medan debattörer till vänster drömmer om att kunna återinföra subventioner av bostadsbyggande. Styrelsen tror att Piratpartiet i denna situation kan formulera en politik som är mycket kraftfullare och mer trovärdig än de etablerade partiernas genom att förena dessa två förslag till en odelbar helhet, där ett avskaffande av bruksvärdessystemet och införande av kraftiga subventioner av bostadsbyggande kedjas ihop så att vi aldrig stödjer det ena förslaget utan det andra.

Genomfördes detta skulle subventionerna göra det bli billigare att bygga nya bostäder. En avskaffad hyresreglering skulle samtidigt göra det lättare för nya aktörer att börja bygga i områden där det finns äldre, billigare lägenheter. Det skulle rensas upp i träsket av andra och tredjehandskontrakt, så att unga enklare kan få riktiga förstahandskontrakt. Genom att nybyggen blir billigare undviker eller lindrar man de stora hyreshöjningar vänstern fruktar blir följden av att avskaffa bruksvärdessystemet. Och genom att avskaffa regleringar undviks eller lindras den stelbenthet och ineffektivitet, som många till höger fruktar skulle bli resultatet av att bara införa mer subventioner.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Återinför subventioner (riktade och villkorade bidrag/skattesänkningar) för bostadsbyggande samtidigt som brukvärdessystemet avskaffas. Bägge kraven bildar tillsammans en odelbar enhet.

- Bryt upp oligopolen i byggsektorn för att få ner byggkostnaderna, till exempel genom att via EU standardisera byggnormer så att vi får en friare konkurrens på EU-nivå, och genom att kommuner fördelar mark för bebyggelse i mindre delar och till fler aktörer.
- Se över lagstiftning och annat regelverk för att korta planeringsprocessen och underlätta ett flexibelt bostadsbyggande. Till exempel genom att kommuner avskaffar parkeringsnormen och att lagen om kommunernas bostadsansvar utvecklas.
- Börja betrakta bostadsförsörjning som ett riksintresse som länsstyrelserna/regionerna måste bevaka och väga mot andra satsningar.
- Kommuner måste ta ett ökat ansvar för framförhållning i markinköp och planering.
- Sluta ombilda hyresbeståndet till bostadsrätter.
- Med förbättrad elektronisk kommunikation till dagens utflyttningsorter kan fler arbeta på orter där det idag finns överskott av bostäder, och färre behöver flytta till de orter där bostadsbristen är stor.
- Gör det straffbart att ta ut ockerhyror.
- Inför ett bostadsdepartement (Om detta är arbetsgruppen osäker)
- Marknadsför och utveckla hyresgarantin. (Om detta är arbetsgruppen osäker)

Sakpolitisk proposition 26: Mångfald och integritet i boendet

Det är viktigt att slå vakt om mångfald och integritet i boendet.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet att anta följande ställningstaganden:

- Motverka segregering genom att planera för andra upplåtelseformer när ny bebyggelse sprängs in i redan existerande, och genom att dela upp ny mark i mindre områden som tilldelas fler olika aktörer.
- Större mångfald i byggandet: Fler hus för kollektivboende, där flera rum eller lägenheter kan dela kök och gemenskapsutrymmen.
- Skapa neutralitet mellan upplåtelseformerna.
- Låssystem i hyres- och bostadsrätter ska inte få registrera in- och utpassage.

Sakpolitisk proposition 27: En politik för rättssäkerhet

Pratpartiet har sedan starten varit mycket engagerat för att stärka rättssäkerheten i Sverige. Många konkreta förslag har funnits i tidigare programtexter och valmanifest. När man lade dem bredvid varandra gav de dock ett sammantaget intryck av en rad lösryckta, detaljerade åsikter som aktualiserats av olika fildelningsrättegångar, ofta uttryckta med alarmistiska ordalag och därför inte helt förtroendeingivande. Här har styrelsen därför gjort ett försök att ta ett helhetsgrepp runt frågorna om rättssäkerhet. I separata propositioner utvecklas frågor om ordningsmaktens arbete, kriminalvård och konstitution.

Styrelsen noterar att vårmötet 2012 redan beslutat

+ att lagen om förverkande av hjälpmedel ska ses över så att polisen istället för att förverka hjälpmedlen, enbart får förverka den information på datorer och lagringsmedia som är förknippad till det begångna brottet. (Här eller polisens arbetsmetoder?)

Förslag

Styrelsen föreslår dessutom medlemmötet anta följande ställningstaganden:

- Rättsstatens grundläggande principer måste värnas och stärkas: Likhet inför lagen. Vid utredning ska åklagare och polis i lika grad undersöka och beakta sådant som talar för den misstänkte, som sådant som talar mot. Offentliga domstolsförhandlingar och domar. För en dom ska skuld vara visad bortom varje rimligt tvivel. Ingen ska betraktas eller behandlas som skyldig utan dom som vunnit laga kraft.
- Rätt till offentlig försvarare vid alla mål för brott där fängelse finns i straffskalan.
- Nämndemannasystemet reformeras så att nämndemännen återgår till att vara bisittare till domarna utan egen rösträtt, de ges ett rimligt arvode/full ersättning för förlorad arbetsförtjänst och rekryteringsprocessen öppnas upp så att nämndemän likt valförrättare rekryteras från en bredare intresserad allmänhet än dem som är med i politiska partier.
- Den särskilda terroristlagstiftningen avskaffas. Den sätter rättssäkerheten ur spel, och riskerar att i sin förlängning kunna användas för att skrämja och förfölja immigranter och oliktankande. Övriga befintliga lagar ger redan tillräckliga möjligheter att på ett rättsäkert sätt lagföra verkliga terrorister.
- Stärk ställningen för den ekonomiskt svagare parten i juridiska tvister, så att ekonomiskt starkare parter har mindre chans att driva genom sin vilja med svagt juridiskt underlag bara för att de har större resurser för att klara av en komplicerad rättsprocess. Det kan t ex ske genom begränsningar av den svagare partens ansvar för motpartens rättegångskostnader, och/eller kriminalisering av obefogade stämningar.
- Rättssäker asylprocess.
- Om man ansökt om uppehållstillstånd eller medborgarskap i Sverige och inte fått besked i frågan inom ett år efter att ansökan kommit in till myndigheten så ska per automatik antingen ett uppehållstillstånd respektive medborgarskap tillfalla personen som ansökt.
- Rätten till asyl vid risk för förföljelse pga sexuell läggning måste förvandlas från ord på ett papper till konkret verklighet för de homosexuella som idag befinner sig på flykt.

Sakpolitisk proposition 28: En ordningsmakt för medborgarnas trygghet

Piratpartiet har länge varit oroad över hur ordningsmakten ibland använder sitt våldsmonopol. Många konkreta förslag har funnits i tidigare program och valmanifest, och fler har förts fram i diskussionen under senare tid i partiet. Styrelsens bedömning är att det råder bred konsensus kring flertalet frågor.

En detalj i nedanstående förslag bör dock observeras: Styrelsen anser att kriminaliseringen av bruk och innehav av enstaka doser narkotika för eget bruk är ett i en rad av maktmedel som satts i händerna på poliskåren, som ger dem möjligheter att terrorisera avvikande människor på ett sätt som inte är värdigt en rättsstat. Styrelsen föreslår därför som ett av många krav som tillsammans ska återställa proportionaliteten i poliskårens maktmedel mot medborgarna, att bruk och innehav av enstaka doser narkotika för eget bruk avkriminaliseras.

Ett annat viktigt argument för denna linje är att missbrukare ska kunna söka vård för sitt missbruk utan att riskera att det leder till straff istället för vård. Med det argumentet har Vänsterpartiet ställt sig bakom precis samma förslag. Styrelsen gör därför bedömningen att ett sådant måttfullt ställningstagande inte riskerar att skada partiet medialt.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Statens användning av kontroll, makt och våld mot medborgarna måste grundas på skäliga misstankar om brott i de individuella fallen, vara proportionell och användas restriktivare än idag.
- Se över de prioriteringar som görs mellan olika brottstyper i polisens och åklagarnas utredningsarbete. Det kan t ex inte vara rimligt att mindre upphovsrättsbrott prioriteras högre än villainbrott och lika högt som grov organiserad brottslighet.
- En poliskår som är kontinuerligt närvarande med ögonkontakt med medborgarna på de platser dessa möts, och som behandlar även stökiga individer med respekt. Fler patrullerande poliser istället för kameraövervakning. Mjukare uniformering. Pistol bärs bara om särskilt behov föreligger. För att förverkliga detta behövs både en förändrad polisutbildning och ett intensifierat värderingsarbete inom poliskåren.
- Polisen har idag för stora möjligheter att terrorisera avvikande människor med hjälp av oproportionerliga maktmedel och svagt grundade misstankar om bagatellartade brott. Därför måste poliskårens befogenheter ses över, proportionalitetskravet mellan ingrepp och misstänkt brott skärpas, och kraftiga insatser göras för att förändra attityden inom poliskåren. Knivförbudet bör avskaffas. Användning och innehav av enstaka doser narkotika för eget bruk avkriminaliseras, utan att drogerna i sig för den skull legaliseras.
- Bättre utredningar av övergrepp och övertramp begångna i tjänsten av poliser.
- Polisen ska inte få använda brottsprovokation.
- Sverige måste bli restriktivare med långa häkttestider och restriktioner under häktningen.

Sakpolitisk proposition 29: En human kriminalvård

I diskussionen kring kriminalvård har det visats stort stöd åt tankarna om en human kriminalvård, som visar respekt för de intagna och försöker hjälpa dem tillbaka till ett liv utan brottslighet.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- En human kriminalvård som stimulerar, uppmuntrar och hjälper intagna till ett liv utan brottslighet efter straffet. Möjliggör och uppmuntra utbildning. Inga hinder för möjligheter att träffa anhöriga, få frisk luft och njuta av böcker, musik och annan kultur som inte är nödvändiga av säkerhetsskäl eller för att förhindra fortsatt brottslighet från fängelset.
- Unga brottslingar placeras i största möjliga utsträckning i vård som ger hjälp att ta sig ur missbruk och kriminell livsstil.
- Utbildning och behandlingsprogram för kriminalvårdare och häktespersonal för att stärka deras respekt för de intagna.
- Intagna i kriminalvård ska ha tillgång till ett stympat internet med tillgång till exempelvis myndighetskontakter, och andra kategorier av information som inte hotar säkerhet på anstalten, möjliggör fortsatt kriminalitet eller kan skapa problem för brottsoffer.
- Alla fängelsestraff ska vara tidsbegränsade.
- Motverka nyrekrytering till kriminalitet genom ökat stöd till verksamheter i skola, fritidsgårdar och frivilligorganisationer, som åstadkommer meningsfulla fritidsverksamheter och ger möjlighet att fånga upp ungdomar på glid och ge dem extra stöd.

Sakpolitisk proposition 30: Kulturell infrastruktur gör kultur tillgänglig för alla

Styrelsen anser att på samma sätt som den offentliga sektorn ska ha ett ansvar för en grundläggande teknisk infrastruktur i samhället ska den också ha ansvar för att det finns en grundläggande kulturell infrastruktur, som ger kulturen förutsättningar att utvecklas och växa, och ger alla människor, oavsett bostadsort och levnadsomständigheter, möjlighet att möta och nå kultur. Det är viktigt att denna infrastruktur omfattar alla typer av kulturyttringar, inte bara dem som idag räknas som "finkultur".

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet att anta följande ställningstaganden:

- Kultur spelar en viktig roll för individens och samhällets välbefinnande och fortlevnad. Därför bör man bygga upp en väl fungerande kulturell infrastruktur som gör kultur lättillgänglig för alla, oavsett vem man är och var man råkar bo och i vilket skede av livet man befinner sig. Kultur ska därför inte bara kunna nås på särskilda institutioner utan komma in i bland annat förskola, skola, arbetsliv, vård och äldreomsorg.
- Bredda kulturbegreppet till att även innefatta även sådana kulturyttringar som tidigare diskriminerats och ringaktats, till exempel graffiti och gaming.
- Institutioner som stadigvarande tilldelas statligt eller annat offentligt stöd ska (a) aktivt arbeta för att göra sitt arbete nationellt tillgängligt, till exempel genom turnerande utställningar, digitalisering eller samarbeten med lokala aktörer, (b) aktivt arbeta med att på olika sätt stimulera och lyfta nytt kulturskapande och (c) aktivt arbeta för att inkorporera deltagarkultur i sin verksamhet.
- Stöd till lokala museer, lokala teatrar och konsertlokaler samt lokala kulturevenemang, tex musikfestivaler och lan-parties. Stöd lokala bibliotek och bevara de bemannade skolbiblioteken.
- Satsa speciellt på kultur för barn och ungdomar, t ex genom att skapa "kommunala kulturskolor" efter den kommunala musikskolans modell, där barn och ungdomar får möjlighet att förkovra sig i olika sorters kultur.
- Satsa speciellt på sjuka, äldre och handikappade – kultur stärker, läker och stimulerar kognitiva förmågor.
- Kultur som finansierats med allmänna medel ska få spelas in, hämtas, bearbetas och spridas fritt.
- Satsa speciellt på de kulturskapare som är nyfikna på och vill undersöka den nya tidens olika möjligheter för att skapa och sprida kultur.

Sakpolitisk proposition 31: Bibliotek

Biblioteken spelar en viktig roll i kulturlivet, och dess betydelse kan komma att öka i takt med att de traditionella bokhandlarna får allt svårare att hålla ett stort sortiment. För ett parti som kämpar för tillgänglighet och fri spridning av kultur är det naturligt att ha en positiv syn på biblioteksväsendet.

Redan under vårmötet 2012 togs ett stort antal ställningstaganden om bibliotek. Många av dem tycker styrelsen att vi kan behålla oförändrade:

- + Biblioteken ska utnyttja de möjligheter att bli ett nav för det litterära samtalet som uppkommer ifall biblioteken blir de enda fysiska platser där människor kan botanisera bland, bläddra i och känna lukten av många olika böcker.
- + Biblioteken erbjuder en kontaktyta mellan upphovsmän och läsare för att upptäcka, skapa, efterfråga samt förmedla ny litteratur.
- + Biblioteken ges rätt att fritt och utan kostnad distribuera allt digitalt media.
- + Möjligheten till fjärrlån ska omfatta samtliga böcker som fritt lånas ut på något bibliotek i Sverige.
- + Skapa en kontaktyta mellan digital och ickedigital text på biblioteken. Utrusta så många bibliotek som möjligt med bokscannern och print-on-demand-maskiner där personer för självkostnadspris kan skapa e-böcker eller trycka e-böcker på bibliotek.
- + Sverige ska ha ett centralt digitalt bibliotek (gärna Kungliga Biblioteket (KB)) där e-böcker, musik och film kan lånas av svenska medborgare över Internet. I detta bibliotek ska alla svenska medborgare kunna ladda upp sina egna verk liksom andras. Biblioteksersättning ska utgå automatiskt för de utlånade verk där upphovsmannen (eller flera) är kända. Biblioteket ska säkerställa så att verken för alltid finns tillgängliga men annars endast tillhandahålla den grundläggande infrastrukturen och metadata om varje verk liksom statistik om utlåningen (läs: torrenttrackern och samtlig torrentfiler inklusive metadata om utlåningen) på ett sådant sätt så att andra privata tjänster (själva torrentsiten) kan använda bibliotekets resurser.
- + Stärka låntagarnas integritet, genom ett krav på att information om lånehistorik raderas skyndsamt. Dock bör låntagare även erbjudas möjligheten att göra ett aktivt val att låta biblioteket spara och/eller öppna upp lånehistoriken, och exempelvis göra den tillgänglig för programmerade API:er och system för att användarna ska kunna hitta rekommenderade böcker. Biblioteken bör utifrån ovannämnda förutsättningar uppmuntras att skapa kontaktytor för biblioteksanvändare att hitta likasinnade, att diskutera sina boklån och att organisera bokcirkel utifrån sina bokintressen.
- + Biblioteken ges rätt att fritt och utan kostnad remixa allt digitalt media.
- + Staten systematiserar biblioteksersättningen även för e-böcker, så att systemet fungerar på samma sätt som biblioteksersättningen för pappersböcker.
- + Den svenska modellen med biblioteksersättning och tillhörande kollektiva licenser ska drivas även på EU-nivå.
- + Riksarkivet och biblioteken ska ges i uppdrag att, tillsammans med andra relevanta aktörer, fritt tillgängliggöra i digital form, hela vårt fysiska kulturarv.
- + Sverige inrättar en ny biblioteksfond som bekostar digitalisering av förlagens backlist.
- + Biblioteken och riksarkivet ges skyldighet att utforma och genomföra en kontinuerlig urvalsprocess som syftar till att bevara och tillgängliggöra, för allmänheten, vårt digitala nationalarv, fritt och utan kostnad för allmänheten, för all framtid.

Några tidigare ställningstaganden skulle dock styrelsen vilja att medlemsmötet stryker eller

förändrar:

+ Biblioteken ges rätt att via transparenta avtal tillgängliggöra all digital media kostnadsfritt för allmänheten för all framtid.

När vi läser detta inställer sig några undranden: (1) Har biblioteken inte rätt idag att teckna sådana avtal, ifall någon skulle vilja teckna ett sådant med biblioteken? (2) Vem tänker vi oss att biblioteken skulle kunna teckna avtal med, som ger biblioteken rätt att för all framtid tillgängliggöra alla digitala media kostnadsfritt? (3) Hur tänker man sig att det hela ska förverkligas ifall de som idag har rättigheter inte är intresserade av att teckna sådana avtal? (4) Åstadkoms inte det denna punkt vill åstadkomma av övriga krav vi antagit kring bibliotek och tillhandahållande av digitalt material?

+ öppna upp informationen om bibliotekens inköpspolicy och utgallringspolicy. Låt medborgarna veta hur biblioteken resonerar kring biblioteksutbudet. Låt bibliotekarierna resonera öppet kring varför de utformar sina riktlinjer som de gör, så att samma riktlinjer kan diskuteras.

Punkten är onödigt pratig. Dessutom missas en viktig aspekt i sammanhanget, nämligen att biblioteken idag i ökad utsträckning lejer ut själva urvalsprocessen, vilket är ett hot mot mångfalden och de små aktörerna i systemet.

+ Öppna upp mjukvaran och standarderna i bibliotekens system. Att förlita sig på företag som Adobe, Apple och Microsoft i digitaliseringen av biblioteken är fel väg att gå. Om företag som samarbetar med biblioteken inte går med på att öppna upp mjukvaran och att använda öppna standarder bör biblioteken ta initiativen och byta partners eller utveckla mjukvaran själva.

Punkten är onödigt pratig, utan att vara speciellt konkret.

+ Flytta utlåningen av e-böcker från det stängda, företagsägda, DRM-infekterade och undermåliga Elib-systemet som används idag till en statlig biblioteksägd nedladdningstracker där alla böcker DRM-fritt och under öppna standarder kan tillgängliggöras till medborgare under den rådande upphovsrättslagstiftningen.

+ Biblioteksersättning utgår endast för de verk som inte innehåller DRM (skydd för tekniska åtgärder som förhindrar kopiering). I de fall där DRM används så ska biblioteket uppmana och underlätta för allmänheten att kringgå detta skydd. För att biblioteksersättning ska utgå så ska exemplaret också följa en öppen och fri standard och vara licensierad under Creative Commons eller likvärdig licens.

+ alla verk i katalogen ska vara fria från DRM

Dessa punkter är pratiga, och delar av dem verklighetsfrämmande. Vi bör motarbeta DRM genom att kräva att eländet förbjuds (vilket föreslås i proposition om upphovsrätt) och genom att biblioteken bygger upp ett DRM-fritt alternativ, inte genom att tvinga bibliotekspersonal göra propaganda för vår sak. Ska bibliotekens kataloger rensas från alla verk som försetts med DRM upphör de vara kataloger, och fungerande redskap för exempelvis forskning. Det är svårt att förstå hur ett förbud att inkludera vissa verk i kataloger kan vara förenligt med våra grundläggande tankar om informationsfrihet.

Förslag

Styrelsen föreslår därför att de kritiserade punkterna ovan stryks och ersätts med:

- Transparent inköpspolicy. Ge bibliotekarierna tillräckliga resurser för att själva göra urval av böcker att köpa in i stället för att förlita sig på paket från bokhandel/industri.
- Biblioteken bör i största möjliga utsträckning arbeta med fri och öppen mjukvara och uppmantra sina samarbetspartners att göra detsamma. Proprietär mjukvara ska vara utfasad till år 2020.

■ Gör det möjligt för biblioteken att bygga ett eget, gemensamt system utan DRM för utlåning av e-böcker, så att de görs oberoende av privata företagsintressen. I detta system bör det även finnas en möjlighet att ladda upp egna e-böcker för utlåning, för att på så sätt stimulera den nya generationens författare.

Därtill föreslår styrelsen medlemsmötet att anta följande ställningstaganden:

- Biblioteken ska i största möjliga mån aktivt bidra till att lyfta fram nya och lokala kulturskapare.
- Biblioteken ska hjälpa medborgare att orientera sig bland fri kultur och information på internet.
- Varje bibliotek ska erbjuda fri och anonym tillgång till internet.
- Vid upphandlingar till bibliotek premieras verk släppta under fri licens.
- Se till att biblioteken inte åläggs konstruerade utlåningsspärrar, som till exempel att en e-boksfil bara kan lånas ut en person åt gången.
- Ett nationellt centralt bibliotek, som länge tilldelats pliktexemplar av alla tryckta verk, ska möjliggöra fildelning av sitt bokbestånd och tillhandahålla statistik om detta.

Sakpolitisk proposition 32: Offentlig radio och TV

Styrelsen anser att Sverige behöver en offentligt ägd radio och TV, som producerar och sänder nyheter, samhällsbevakning, och kultur, som varken ska behöva ta hänsyn till kommersiella intressen eller ägarnas åsikter om vilka nyheter som ska sändas, vilka makthavare som ska granskas eller vilka kulturskapare som ska presenteras. Det är därför viktigt att en sådan institution styrs och förvaltas på armslängders avstånd från regeringskansliet, och att dess finansiering är långsiktig och oberoende av den årliga budgetprocessen i regeringskansliet.

Samtidigt anser vi att dagens system med TV-licenser är integritetskränkande, och tappat all möjlighet att vara legitim i och med att TV integreras i annan elektronisk utrustning som används för helt andra syften. Därför föreslår vi ett system där avgiften är obligatorisk, riktas direkt till offentlig radio och TV, samt frikopplas från statens ordinarie budgetprocess.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Offentliga TV- och radiokanaler för kvalificerad nyhetsbevakning, samhällsbevakning och kultur finansierade genom obligatoriska, specialriktade licenser eller skatter vid sidan om statens ordinarie budgetprocess.
- Öppna arkiven - material som helt eller delvis producerats av offentliga TV- och radiokanaler ska alltid finnas tillgängligt på internet utan några begränsningar, tex tids- eller spridningsbegränsningar.

Sakpolitisk proposition 33: Bidrag till ideella organisationer

På vårmötet 2012 antogs flera ställningstaganden, som rör det offentliga bidrag till ideella organisationer och deras verksamheter:

- + Om kultur- idrotts- och andra arrangemang bekostas med offentliga medel eller tar emot offentliga bidrag ska det vara tillåtet för allmänhet och bidragsgivare att spela in eller på annat sätt dokumentera arrangemanget och offentliggöra det med fria licenser, så att alla kan ta del av det, och förädla upplevelsen vidare.
- + Ideella organisationer ska för att ha rätt till offentligt stöd ansluta sig till grundläggande principer om respekt för mänskliga rättigheter och olika människors livsval.
- + Organisationer som bedriver välgörenhet kan ansöka om statligt stöd för att använda till välgörenhetsarbete, under förutsättning att det redovisas vad pengarna används till och att välgörenhetsorganisationen bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på.
- + SST ska läggas ner, lag om stöd till trossamfund (SFS 1999:932) avskaffas och förordning om statsbidrag till trossamfund (SFS: 1999:974) avskaffas.

Förslag

Styrelsen föreslår dessutom medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Reformering av bidragssystemen till ideella organisationer till ett enhetligt system som ger stöd på samma villkor oavsett vilket typ av verksamhet en organisation ägnar sig åt.

Sakpolitisk proposition 34: Statsskick

Ska partiet ha ett program i konstitutionella frågor kommer vi inte förbi frågan om statsskick. Utifrån tankarna om alla människors lika värde är det omöjligt att kunna stödja ett system där kungafamiljen ges en sådan särställning som det har idag. Utifrån grundläggande demokratiska principer är det omöjligt att kunna tycka annat än att statschefen måste stå under folket. Ur rent humanitär synvinkel är det orimligt att staten utsätter människor för den press, som automatiskt drabbar regentens barn. Av de anledningarna anser styrelsen att partiet bör anta kravet på republik.

Partiet har redan tidigare antagit följande ställningstagande:

+ Kraven på att Konungen alltid ska vara av den rena evangeliska läran, och att prinsar och prinsessor av det kungl. huset ska uppfödas i samma lära, ska tas bort ur successionsordningen.

Förslag

Styrelsen föreslår dessutom medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Inför republik.

Sakpolitisk proposition 35: Statens styrelseform

De demokratiska grundläggande värderingarna slås tydligt fast i principprogrammet, men de behövs något konkretare ställningstaganden om vi ska ha ett program om konstitutionella frågor. Kring de flesta av dessa tror vi det råder konsensus i partiet, men några sådana frågor har varit omdiskuterade.

Främst bland dessa är frågan hur man ska stärka rättssystemets rätt att pröva nya lagar mot grundlagen. En konstitutionsdomstol har föreslagits, och många olika alternativ har diskuterats om hur dess ledamöter i så fall ska utses. Styrelsen tror dock att en bättre väg är förtydliga och att stärka rätten för alla domstolar att överpröva en lag mot grundlagen och ogiltigförklara den om den strider mot grundlagen, samtidigt som man inför en rätt för alla medborgare att begära en sådan prövning. Därmed koncentreras denna mycket stora makt inte i en liten grups händer, utan sprids ut över hela domstolsväsendet.

En annan fråga som diskuterats har gällt valsystemet. Där antog vårmötet 2012 följande ställningstagande:

+ 4% spärren till riksdag ersätts med en enmandatsspärr. Dvs, att spärren för att ett parti skall få ett mandat i riksdagen blir 1/349 av det totala röstantalet i Sverige

Även om andemeningen i detta ställningstagande är solklar blev formuleringen en aning olycklig, för om småpartispärren helt avskaffas kommer det röstetal som behövs för att få det sista mandatet i riksdagen ofrånkomligen att bli lite lägre än 1/349. Ställningstagandet behöver därför omformuleras.

ALTERNATIVT

En ofrånkomlig konsekvens av en sådan reform är att hela landet måste bli en enda valkrets. Erfarenheter från de få länder som har ett sådant valsysteem är att det leder till att de nationella partiledningarna får ett totalt grepp om processen att välja kandidater och sätta samman listor, något styrelsen inte tror är bra ur demokratisk synvinkel. Därför skulle styrelsen föredra ett system där valkretsarna består, fyraprocentsspärren sänks till 2% och andelen utjämningsmandat ökar så att alla partier som kommer över denna spärr verkligen blir proportionellt representerade i riksdagen.

Det bör påpekas att det även funnits olika åsikter i diskussionen kring rösträttsålder.

Noteras kan att vårmötet 2012 även antog följande ställningstaganden:

+ Alla partier som erhållit mer än 0,3% av rösterna i föregående riksdagsval men inte nått upp till riksdagsspärren ska ha rätt till statligt partistöd i proportion till röstetalet.

+ Alla partier som tvingas bekosta sina valsedlar själva, ska få dessa automatiskt utdelade till vallokaler på samma sätt som riksdagspartierna.

+ Spärren för personval tas bort och att de kandidater som erhållit flest personröster tilldelas mandat.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet upphäva följande ställningstaganden:

+ 4% spärren till riksdag ersätts med en enmandatsspärr. Dvs, att spärren för att ett parti skall få ett mandat i riksdagen blir 1/349 av det totala röstantalet i Sverige.

+ Den svenska grundlagens ställning måste stärkas. Detta skulle till exempel kunna ske genom att ge rättsprövande instanser rätt att ogiltigförklara lagar de anser strida mot grundlagen, utöka lagrådets möjligheter att förkasta lagförslag, eller genom att införa en svensk konstitutionsdomstol. (från årsmötet 2010).

Dessa föreslås ersatta med:

■ Småpartispärren avskaffas och landet görs till en valkrets, så att alla partier, även små, erhåller representation i proportion till sin andel av rösterna.

(alternativt)

■ Fyraprocentspärren byts mot en tvåprocentspärr, och andelen utjämningsmandat fördubblas.

■ Tydliggör och stärk domstolarnas rätt att överpröva lagars förenlighet med grundlagen och ge alla medborgare rätt att väcka sådana frågor till domstol, så att samtliga domstolar kan fungera som konstitutionsdomstol.

Styrelsen föreslår dessutom medlemsmötet att anta följande ställningstaganden:

■ Grundlagsfäst åsiktsfrihet, yttrandefrihet, tryckfrihet, frihet för elektronisk publicering, informationsfrihet, religionsfrihet, förenings- och församlingsfrihet. Grundlagsfäst meddelarskydd och rätt att uttrycka sin åsikt anonymt.

■ Allmän och lika rösträtt i fria och hemliga val till de olika samhällsnivåernas högsta beslutande organ. Parlamentarism.

■ Sänk rösträttsåldern till 15 år så att den harmoniseras med straffmyndighet.

■ Stärk statstjänstemännens oberoende av politiska makthavare. Stärk samtidigt möjligheten till ansvarsutkrävande av tjänstemän, t ex genom att återinföra tjänstemannansvaret.

■ Öka avståndet mellan regeringskansliet och utnämningmakten av domare och åklagare.

■ Beslutsfattande på alla nivåer (kommun, landsting, stat, EU, FN etc) präglad av tillgänglighet, öppenhet och transparens. Stärkt offentlighetsprincip och minskad användning av sekretess. Allas rätt att slå larm om missförhållanden utan efterforskningar och repressalier.

Sakpolitisk proposition 36: Lokal och regional demokrati

Många för medborgarna viktiga beslut fattas inte i rikspolitiken, utan i kommuner och landsting. Det är viktigt att demokrati, inflytande och ansvarsutkrävande fungerar även på dessa nivåer,.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Det kommunala självstyret bör värnas och stärkas. De önskemål statsmakten har på kommunernas verksamhet ska förmedlas genom tydliga lagar och regler som talar om vad kommunerna/landstingen ska och inte får göra – inte genom riktade bidrag, ekonomiska lockbeten och insynsskyddade förhandlingar mellan stat och kommunernas organisationer.
- Avskaffa landstingen. Gör sjukhusvården statlig och lägg ansvaret för vårdcentraler på kommunerna. Finns behov av att bedriva exempelvis kultur, naturvård eller kollektivtrafik över kommungränser kan det organiseras genom frivilliga kommunförbund.
- Inför medborgarförslagssystem på kommuners hemsidor, där förslagen publiceras och alla intresserade kan kommentera på dem.
- Kommuner ska på sina hemsidor skapa ett nav där man snabbt kan se vilka frågor som ska komma upp för beslut i kommunen och kunna ge input på frågorna innan besluten fattas.

Sakpolitisk proposition 37: Läkemedelsutveckling

Att utveckla och testa läkemedel är en mycket arbetsintensiv och dyr process. Idag finansieras den genom de inkomster läkemedelsföretagen får av att kunna ta ut priser skyhögt över själva tillverkningskostnaden för ett preparat under den tid deras patent varar. I realiteten finansieras därför läkemedelsutvecklingen idag av de skatter och sjukförsäkringspremier som betalas av invånarna i de rika länderna. Så länge patenten gäller är det bara de rika ländernas invånare (och de fattiga ländernas eliter) som har tillgång till de modernaste läkemedlen.

Detta system har länge haft två allvarliga nackdelar: För det första har företagen bara haft incitament att utveckla läkemedel som är intressanta för stora kundgrupper. Det har riktat utvecklingen bort från läkemedel som botar underliggande problem (och bara behöver tas en kort tid) och mot sådana som lindrar kroniska symptom (som patienten måste ta livet ut). Det har riktat utvecklingen från läkemedel mot allvarliga sjukdomar som drabbar få patienter och mot läkemedel som lindrar smärre obehag hos många. Och det har gjort det omöjligt att finansiera utveckling av nya läkemedel mot multiresistenta bakterier, som ju bara ska användas i de förhoppningsvis fåtaliga fall då befintliga antibiotika inte biter.

För det andra har vanliga människor i de fattiga länderna inte fått någon möjlighet att använda de nyaste läkemedlen.

Piratpartiet har därför länge förespråkat en politik där man vänder upp och ner på finansieringen av läkemedelsutvecklingen: De pengar som idag via skattesedlar och obligatoriska sjukförsäkringspremier via höga monopolpriser går till läkemedelsföretag överförs till offentligt finansierad läkemedelsforskning och utveckling, vars resultat inte får stängas in i immaterialrätt. Därmed behövs inga läkemedelspatent för att utvecklingen av läkemedel ska behållas, utvecklingen kan i högre grad styras av medicinska behov, och tredje världens befolkning får snabbt tillgång till de nya läkemedlen.

Idag kan vi dessutom se att dagens system för utveckling av läkemedel håller på att krackelera av sig självt: Eftersom investeringar i forskning och utveckling ger ekonomisk utdelning först på årtiondens sikt, och dagens aktieägare bevakar resultaten kvartalsvis, håller finansieringen av den långsiktiga forskningen och utvecklingen i läkemedelsindustrin på att haverera. Något man ser i otaliga ryckiga nedläggningar, hopslagningar, uppköp och avknoppningar i branschen - senast illustrerat av Astra i Södertälje. Medan många inkomstbringande patent går ut kommer allt färre nya preparat ut på marknaden. Det blir allt svårare för branschen att förklara varifrån de på sikt ska få pengar att finansiera utvecklingen av kommande årtiondes produkter. Krav reses därför från branschen om att patenttider ska förlängas, och att staterna ska betala mer av den forskning, vars resultat företagen sedan tar patent på.

Sådana krav måste avvisas. Det är istället tid att börja genomföra det nödvändiga systemskiftet av finansieringen av läkemedelsforskningen.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet att anta följande ställningstaganden:

- Offentligt finansierad utveckling och testning av läkemedel prioriterad efter medicinska behov gör inte bara medicinpatent onödiga. Det ger fler läkemedel som svarar mot trängande medicinska behov (som nya antibiotika) snarare än läkemedel med stora förväntade försäljningsvolym, och det gör det möjligt för människor i fattiga länder att få snabbt glädje av nya läkemedel.

Sakpolitisk proposition 38: Publicering och tillgängliggörande av forskningsresultat

En viktig del av Piratpartiets forskningspolitik måste vara att forskningens resultat, både i vetenskaplig och populariserad form, ska göras tillgänglig för den allmänhet som betalar för forskningen.

Vårmötet 2012 beslöt därför:

- + Resultatet av all forskning som helt eller delvis finansieras med offentliga medel ska publiceras med open access.
- + Införandet av en nationell policy om open access, i vilken Sveriges forskare och forskarinstitutioner rekommenderas gå över till att publicera samtliga vetenskapliga artiklar under en open access-licens som gör artikeln gratis tillgänglig över internet för alla som vill läsa den.
- + Statlig subventionering av forskares publicering hos open access-förlag, för att minska kostnaderna för forskare och forskarinstitutioner under en övergångsfas.
- + Alla vetenskapliga artiklar som är resultat av statligt finansierad forskning ska släppas under en open access-licens som gör artikeln gratis tillgänglig över internet för alla som vill läsa den.

Förslag

Styrelsen föreslår medlemsmötet att dessutom anta följande ställningstaganden:

- All offentligt finansierad forskning ska också regelbundet redovisa sina resultat på ett sätt och med ett språk som är begripligt även för människor utanför det smala ämnesområdet.
- Staten tar ansvar för att kunskapsläget i viktiga forskningsområden, och vetenskapliga frågor som berör olika samhälliga/etiska frågor regelbundet sammanfattas på för lekmän begripligt språk utan att ge avkall på vetenskaplig stringens och nyanser.
- Resultatet av offentligt finansierad forskning ska vara fri för alla att användas och nyttiggöras, och får inte låsas in bakom patent eller andra immaterialrättsliga barriärer.
- Alla kliniska tester av behandlingar/läkemedelskandidater måste publiceras, oavsett om resultaten varit positiva eller negativa, på ett sätt som är fritt tillgängligt för det vetenskapliga och medicinska samhället, liksom för intresserad allmänhet.

Sakpolitisk proposition 39: Finansiering av forskning

En kärnfråga i forskningspolitik berör finansieringen av forskning. Den rör både fördelningen mellan olika typer av forskning, och vilka typer av system som ska användas för att fördela resurserna mellan olika forskargrupper. Enligt styrelsens mening kan vi i dessa frågor vägledas dels av den grundläggande tanken att kunskap både har ett egenvärde och ett nyttovärde, dels av våra principiella åsikter kring transparens, förutsägbarhet och accountability.

Förslag

Styrelsen föreslår därför medlemsmötet anta följande ställningstaganden:

- Forskning är viktigt både för att kunskap har ett egenvärde, och för att den kan göra nytta. Hälften av statens resurser till grundforskning ska därför gå till sådan forskning (inom exempelvis grundläggande naturvetenskap, humaniora och samhällsvetenskaper) vars huvudsyfte är att göra oss klokare, medan hälften ska gå till grundforskning (inom områden som medicin, teknologi och ekonomi) där det är lättare att på sikt föreställa sig en möjlig praktisk nytta av grundforskningen.
- Resurser till forskning fördelas i transparenta, genomskinliga system, där olika forskare ska konkurrera på lika villkor efter i förväg fastslagna kriterier, och det i efterhand ska vara lätt att se på vilka grunder besluten fattats.